

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 8 grudnia 1983 r.

w sprawie warunków technicznych i badań pojazdów.

Na podstawie art. 57 ust. 1 pkt 1 i art. 66 pkt 1 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. — Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 6, poz. 35) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Zakres obowiązywania.

§ 1. 1. Pojazdy dopuszczone w kraju do ruchu na drogach powinny odpowiadać warunkom technicznym określonym w niniejszym rozporządzeniu.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy:

- 1) pojazdów specjalnych Sił Zbrojnych oraz organów i jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, z wyjątkiem przedsiębiorstw,
- 2) pojazdów specjalnych straży pożarnych i Służby Więziennej,
- 3) tramwajów.

3. Pojazdy zarejestrowane za granicą, znajdujące się czasowo na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, powinny odpowiadać warunkom technicznym określonym w Konwencji o ruchu drogowym.

Wymiary i masy pojazdów.

§ 2. 1. Długość pojazdów nie może przekraczać:

1) pojedynczego pojazdu	— 12 m,
2) pojazdu członowego	— 16 m,
3) zespołu złożonego z pojazdu silnikowego i przyczepy albo autobusu przegubowego	— 18 m,
4) zespołu złożonego z trzech pojazdów, w którym pojazdem ciągnącym jest pojazd wolnobieżny lub ciągnik rolniczy	— 22 m,
5) zespołu złożonego z motocykla lub roweru i przyczepy	— 4 m.

2. Szerokość pojazdu, z zastrzeżeniem § 40 ust. 3 pkt 1, § 48 ust. 3 i § 58 ust. 1 pkt 1, nie może przekraczać 2,5 m; szerokość nie obejmuje lusterek na przegubowych wysięgnikach, świateł umieszczonych na bokach pojazdu oraz elementów elastycznych, wykonanych z gumy lub tworzyw sztucznych.

3. Wysokość pojazdu nie może przekraczać 4 m.

§ 3. 1. Dopuszczalna masa całkowita pojazdów nie może przekraczać:

1) pojazdu pojedynczego:	
a) dwuosiowego	— 16 t,
b) o liczbie osi większej niż dwie	— 24 t,
2) pojazdu członowego lub zespołu złożonego z pojazdu silnikowego i przyczepy (przyczep):	
a) o liczbie osi nie większej niż cztery	— 32 t,
b) o liczbie osi większej niż cztery	— 42 t,
3) autobusu przegubowego	— 28 t.

2. Przepisy ust. 1 nie dotyczą walców drogowych.

§ 4. 1. Nacisk osi pojedynczej, z zastrzeżeniem ust. 4, nie może przekraczać 80 kN (8 T).

2. Nacisk osi wielokrotnej nie może przekraczać sumy dopuszczalnych nacisków osi składowych.

3. Nacisk osi składowej, z zastrzeżeniem ust. 4, nie może przekraczać przy odległości od sąsiedniej bliższej osi składowej:

1) do 1,20 m	— 57,5 kN (5,75 T),
2) powyżej 1,20 m do 1,30 m	— 65,0 kN (6,50 T),
3) powyżej 1,30 m	— 72,5 kN (7,25 T).

4. Pojazdy, których nacisk osi przekracza wielkości określone w ust. 1 lub 3, lecz nie przekracza 100 kN (10 T) w odniesieniu do osi pojedynczej i wielkości określonych w ust. 5, dopuszcza się do ruchu na:

- 1) drogach oznaczonych znakami szlaków drogowych z numerami, dróg międzynarodowych,
- 2) drogach oznaczonych znakami szlaków drogowych z numerami jednocyfrowymi i dwucyfrowymi,
- 3) odcinkach dróg oznaczonych znakami szlaków drogowych z numerami trzycyfrowymi, z obrzeżem składającym się z białych i czarnych kwadratów, wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia,
- 4) innych odcinkach dróg, których wykazy prowadzi i udostępniają dyrekcje okręgowe dróg publicznych,
- 5) odcinkach dróg oznaczonych znakami zakazu wjazdu pojazdów o nacisku osi większym niż 100 kN (10 T),
- 6) drogach przelotowych leżących w ciągu dróg wymienionych w pkt 1—5 oraz na trasach regularnej ko-

munikacji autobusowej, w granicach administracyjnych miast.

5. Nacisk osi składowej pojazdów, o których mowa w ust. 4, nie może przekraczać przy odległości od sąsiedniej bliższej osi składowej:

1) do 1,10 m	— 57,5 kN (5,75 T),
2) powyżej 1,10 m do 1,20 m	— 65,0 kN (6,50 T),
3) powyżej 1,20 m do 1,30 m	— 72,5 kN (7,25 T),
4) powyżej 1,30 m	— 80,0 kN (8,00 T).

6. Przednie zderzaki pojazdów, o których mowa w ust. 4, powinny być oznakowane kwadratami na przemian barwy białej i czarnej o wymiarach boków równych szerokości zderzaka; nie dotyczy to autobusów, pojazdów dokonujących przewozu drogowego w ruchu międzynarodowym, pojazdów Sił Zbrojnych oraz pojazdów organów i jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, z wyjątkiem przedsiębiorstw. Zabrania się oznaczania w taki sposób innych pojazdów.

7. Za oś pojedynczą uważa się oś oddaloną od osi sąsiedniej więcej niż o 2 m, za oś wielokrotną zaś — zespół złożony z dwóch lub więcej osi, zwanych „osiami składowymi”, w którym odległość między sąsiednimi osiami składowymi jest nie mniejsza niż 1 m i nie większa niż 2 m; dwie sąsiednie osie oddalone od siebie mniej niż o 1 m uważa się za oś pojedynczą.

§ 5. 1. Dopuszczalną ładowność lub dopuszczalną masę całkowitą pojazdu oraz liczbę miejsc w pojeździe określa organ dokonujący rejestracji pojazdu na podstawie:

- 1) danych zawartych w świadectwie homologacji, a w odniesieniu do pojazdów, na które takie świadectwo nie zostało wydane — danych wytwórni, z zachowaniem przepisów § 3 i 4,
- 2) stwierdzenia stacji kontroli pojazdów upoważnionej do dokonywania badań technicznych:
  - a) w razie niemożliwości ustalenia danych, o których mowa w pkt 1,
  - b) w razie dokonania przeróbki pojazdu powodującej zmianę jego dopuszczalnej ładowności lub dopuszczalnej masy całkowitej albo liczby miejsc,
  - c) w odniesieniu do pojazdu złożonego z elementów różnego pochodzenia, których markę określa się jako „SAM”.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 pkt 2 organ dokonujący rejestracji pojazdu może ponadto zażądać opinii uprawnionego rzeczoznawcy.

Rozdział 2

Pojazdy samochodowe i przyczepy przeznaczone do łączenia z tymi pojazdami.

Warunki ogólne.

§ 6. Pojazdy samochodowe i przyczepy zwane są w skrócie w dalszych przepisach niniejszego rozdziału „pojazdami”.

§ 7. 1. Zderzaki i klamki drzwi pojazdu nie mogą powodować niebezpieczeństwa zaczepienia innego uczestnika ruchu.

2. Daszek reflektora albo krawędź wystającej części reflektora lub nadwozia, przykrywającej częściowo reflektor, powinny być zaokrąglone.

3. Pojazd, którego zwis tylny jest większy niż 600 mm i wzniesiony nad powierzchnią jezdni więcej niż

700 mm przy pojeździe nie obciążonym, powinien być wyposażony w tylny zderzak lub inne urządzenie ochronne, zabezpieczające przed wjechaniem pod niego innego pojazdu, odpowiadające warunkom określonym w ust. 1 oraz warunkom następującym:

- 1) odległość dolnej krawędzi od powierzchni jezdni nie może przekraczać 700 mm,
- 2) odległość od tylnego obrysu pojazdu nie może przekraczać 600 mm,
- 3) szerokość nie może być mniejsza od szerokości pojazdu więcej niż o 100 mm z każdej strony pojazdu; jeżeli składa się z więcej niż jednego elementu, dopuszcza się między elementami przerwę w kierunku poziomym o długości nie przekraczającej 600 mm,
- 4) końce powinny być zaokrąglone w kierunku do przodu,
- 5) powinny mieć odpowiednią wytrzymałość i być dobrze zamocowane.

4. Zderzaka lub urządzenia ochronnego (ust. 3) nie wymaga się na pojazdach, których konstrukcja uniemożliwia wjechanie pod nie innego pojazdu, na samochodach i przyczepach samowładowczych, na ciągnikach siodłowych i przyczepach dłuźcowych.

§ 8. 1. Kabina kierowcy oraz pomieszczenie przeznaczone do przewozu osób powinny być wyposażone w:

- 1) urządzenie zapewniające przewietrzanie i ogrzewanie wnętrza, jeżeli są one pomieszczeniami zamkniętymi,
- 2) drzwi zaopatrzone w zamki uniemożliwiające samoczynne lub niezamierzone ich otwarcie się.

2. Zawiasy drzwi umieszczonych z boku pojazdu i otwieranych na boki powinny znajdować się z przodu; dotyczy to pojazdów, których konstrukcja umożliwia rozwijanie prędkości przekraczającej 40 km/h, z wyjątkiem pojazdów Sił Zbrojnych.

3. Wnętrze kabiny kierowcy oraz pomieszczeń przeznaczonych do przewozu osób powinno odpowiadać następującym warunkom:

- 1) jeżeli jest pomieszczeniem zamkniętym — powinno być szczelne i uwzględniać określone odrębnymi przepisami warunki dotyczące dopuszczalnego poziomu hałasu,
- 2) siedzenia powinny być przymocowane do nadwozia, również gdy są przesuwne — w sposób uniemożliwiający nie zamierzone zmiany ich położenia,
- 3) górna część oparcia przednich siedzeń samochodu osobowego powinna być miętko wyściełana; nie dotyczy to samochodu z napędem na obie osie (terenowego),
- 4) tablica rozdzielcza powinna być przynajmniej u dołu zaokrąglona,
- 5) mechanizm do otwierania i zamykania dachu powinien być tak urządzony, aby nie działał samoczynnie, również w razie zderzenia.

4. Szyby pojazdu:

- 1) nie powinny dawać ostrych odprysków w razie rozbicia; przednia szyba powinna zapewniać kierowcy pełną i wyraźną widoczność bez zniekształcenia obrazu, a w razie rozbicia — zapewniać jeszcze dostateczną widoczność drogi,
- 2) powinny być umocowane w taki sposób lub sporządzone z takiego tworzywa, aby w razie konieczności istniała możliwość wyjścia na zewnątrz pojazdu co najmniej przez jeden otwór okienny z każdej strony pojazdu,
- 3) powinny być ocechowane w miejscu widocznym od zewnątrz.

§ 9. 1. Pojazd powinien być tak zbudowany i utrzymany, aby:

- 1) poziom hałasu zewnętrznego, mierzony podczas postoju pojazdu z odległości 3 m, nie przekraczał w odniesieniu do:
    - a) pojazdu samochodowego o dopuszczalnej masie całkowitej większej niż 12 t, z silnikiem o mocy powyżej 147 kW (200 KM) — 94 dB (A),
    - b) pojazdu samochodowego o dopuszczalnej masie całkowitej większej niż 12 t, z silnikiem o mocy nie przekraczającej 147 kW (200 KM) — 92 dB (A),
    - c) pojazdu samochodowego o dopuszczalnej masie całkowitej większej niż 3,5 t, lecz nie większej niż 12 t — 89 dB (A),
    - d) pojazdu samochodowego innego niż wymienione pod lit. a) — c), z wyjątkiem motocykla — 85 dB (A),
    - e) motocykla z silnikiem o pojemności skokowej:
      - nie przekraczającej 125 cm³ — 84 dB (A),
      - większej niż 125 cm³ — 86 dB (A),
  - 2) zawartość tlenku węgla w spalinach pojazdu z silnikiem o zapłonie iskrowym, mierzona na biegu jałowym, nie przekraczała 4,5%, a w odniesieniu do motocykla — 5,5% objętości spalin,
  - 3) wielkość dymienia pojazdu z silnikiem o zapłonie samoczynnym, mierzona przy swobodnym przyspieszaniu silnika, nie przekraczała wartości odpowiadającej 70% w skali dymomierza określonego w obowiązującej normie, dotyczącej pomiaru zadymienia spalin metodą absorpcji światła,
  - 4) urządzenia zapłonu iskrowego nie wytwarzały zakłóceń radioelektrycznych przekraczających poziom określony w obowiązującej normie,
  - 5) układ zasilania:
    - a) był szczelny, niezależnie od warunków zewnętrznych oraz drgań występujących podczas pracy pojazdu,
    - b) był zabezpieczony przed możliwością zetknięcia się z przeszkodami znajdującymi się na drodze oraz przed nadmiernym nagrzewaniem, tarciami i innymi nienaturalnymi warunkami,
    - c) był zabezpieczony przed korozją.
  - 6) zbiornik paliwa, w tym również zbiornik paliwa niezależnej instalacji ogrzewczej, z wyjątkiem zbiornika paliwa motocykla:
    - a) nie był umieszczony w kabinie kierowcy lub w pomieszczeniu przeznaczonym do przewożenia osób ani też bezpośrednio do niego nie przylegał; przegroda lub ścianka oddzielająca zbiornik od tych pomieszczeń powinna być wykonana z materiału niepalnego,
    - b) był tak umieszczony, aby w razie jego uszkodzenia lub przelania paliwo nie ściekało na elementy układu wydechowego,
    - c) nie miał wlewu paliwa w kabinie kierowcy, w pomieszczeniu przeznaczonym do przewożenia osób, w komorze silnikowej lub w bagażniku; jeżeli wlew paliwa umieszczony jest z boku pojazdu, to korek wlewu w położeniu zamkniętym nie może wystawać poza obrys nadwozia;
- przepisy lit. a) i c) nie dotyczą pojazdów Sił Zbrojnych,

7) instalacja elektryczna:

- a) była zabezpieczona przed uszkodzeniem mechanicznym wskutek tarcia o inne elementy pojazdu, a także przed korozją,
- b) była wyposażona w umieszczony w łatwo dostępnym miejscu wyłącznik, umożliwiający odłączenie akumulatora od instalacji elektrycznej bez użycia narzędzi; dotyczy to samochodów ciężarowych i specjalnych o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t, ciągników siodłowych i balastowych oraz autobusów o liczbie miejsc większej niż 15 łącznie z miejscem kierowcy.

8) istniała możliwość jazdy do tyłu; nie dotyczy to motocykli.

2. Metody pomiaru wielkości, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, określają odrębne przepisy.

3. Kierownica w pojeździe samochodowym o liczbie kół większej niż trzy, którego konstrukcja umożliwia rozwijanie prędkości przekraczającej 40 km/h, powinna być umieszczona po lewej stronie pojazdu.

4. Wózek boczny motocykla powinien być umieszczony po jego prawej stronie.

5. Pojazd samochodowy o nacisku osi kierowanej lub sumie nacisków osi kierowanych przekraczających 45 kN (4,5 T) powinien mieć układ kierowniczy z mechanizmem wspomagającym. W razie uszkodzenia tego mechanizmu powinna być zapewniona kierowność pojazdem.

Wyposażenie.

§ 10. 1. Pojazd samochodowy powinien być wyposażony:

- 1) w tabliczkę metalową, umieszczoną w miejscu łatwo dostępnym, podającą co najmniej:
    - a) markę fabryczną, typ i model pojazdu,
    - b) rok produkcji pojazdu,
    - c) rozpoznawczy numer fabryczny lub numer podwozia (nadwozia);
  - 2) w samoczynne wycieraczki przedniej szyby w liczbie zapewniającej dostateczne pole widzenia kierowcy oraz w urządzenie do zmywania tej szyby; nie dotyczy to pojazdów wyposażonych w przednią szybę o takich wymiarach i kształcie, że kierowca bez zmiany normalnej pozycji może obserwować drogę nie poprzez tę szybę,
  - 3) w prędkościomierz umieszczony w polu widzenia kierowcy oraz w drogomierz,
  - 4) w lusterka:
    - a) co najmniej jedno lustro zewnętrzne po lewej stronie pojazdu — w odniesieniu do samochodów osobowych i motocykli,
    - b) co najmniej dwa lusterka zewnętrzne, jedno po lewej i jedno po prawej stronie pojazdu — w odniesieniu do pozostałych pojazdów oraz do samochodów osobowych ciągnących przyczepę,
    - c) wewnętrzne — w odniesieniu do autobusów i samochodów osobowych;
- lusterka powinny zapewniać co najmniej strefę widoczności drogi do tyłu:
- wewnętrzne — szerokości 20 m, po 10 m z obu stron podłużnej płaszczyzny symetrii pojazdu, w odległości 60 m od oczu kierowcy,
  - zewnętrzne lewe — szerokości 2,5 m w lewo od lewego boczego obrysu pojazdu, w odległości 10 m od oczu kierowcy,
  - zewnętrzne prawe — szerokości 3,5 m w prawo od prawego boczego obrysu pojazdu, w odległości

- 30 m od oczu kierowcy, z tym że w odległości 4 m od oczu kierowcy szerokość ta powinna wynosić 0,75 m,
- 5) w sygnał dźwiękowy o ciągłym i nieprzerwanym tonie, o poziomie dźwięku, mierzonym podczas postoju pojazdu z odległości 3 m, nie mniejszym niż:
    - a) 87 dB (A) w odniesieniu do motocykli,
    - b) 96 dB (A) w odniesieniu do pozostałych pojazdów; metodę pomiaru poziomu dźwięku określają odrębne przepisy,
  - 6) w punkty kotwiczenia pasów bezpieczeństwa:
    - a) na przednich siedzeniach — w pojazdach samochodowych o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 2,5 t,
    - b) na siedzeniach innych niż przednie — w samochodach osobowych;
 nie dotyczy to pojazdów z nadwoziem otwartym,
  - 7) w pasy bezpieczeństwa na przednich siedzeniach; dotyczy to samochodów osobowych, z wyjątkiem pojazdów z nadwoziem otwartym,
  - 8) co najmniej w tylne błotniki o szerokości nie mniejszej niż szerokość opony, a gdy chodzi o koła bliźniacze — nie mniejszej niż odległość między zewnętrznymi krawędziami opon; błotników nie wymaga się na pojazdach samochodowych wyjątkowej konstrukcji,
  - 9) w fartuchy odpowiednio przedłużające tylne błotniki od tyłu albo umieszczone dalej od kół niż błotniki — jeżeli błotnik lub inny znajdujący się za tylnym kołem element nadwozia lub podwozia, leżący w płaszczyźnie tylnego koła, położony jest wyżej niż 0,25 odległości tego elementu od osi tylnego koła, przy czym odległość dolnej krawędzi fartucha od jezdni nie powinna przekraczać tej wielkości; sztywność fartuchów powinna zapewniać ograniczenie do minimum ochlapywania pojazdów jadących z tyłu; fartuchów nie wymaga się na pojazdach o konstrukcji uniemożliwiającej ich umieszczenie,
  - 10) w urządzenie zabezpieczające przed użyciem przez osoby niepowołane,
  - 11) w trójkąt do ustawiania na drodze, przeznaczony do ostrzegania o obecności unieruchomionego pojazdu; nie dotyczy to motocykli jednośladowych,
  - 12) w gaśnicę umieszczoną w miejscu łatwo dostępnym w razie potrzeby jej użycia; nie dotyczy to motocykli i samochodów osobowych,
  - 13) w tłumik wydechu — w odniesieniu do pojazdów napędzanych silnikiem spalinowym; wylot rury wydechowej nie może być skierowany w prawą stronę,
  - 14) w urządzenie rejestrujące samoczynnie prędkość jazdy, czas jazdy oraz postoju; dotyczy to pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej 9 t i powyżej, z wyjątkiem autobusów używanych w komunikacji miejskiej i pojazdów Sił Zbrojnych.
2. Przepisy ust. 1 pkt 1, 8, 9 i 11 stosuje się również do przyczep.
3. Pojazd samochodowy nie może być wyposażony w silnik:
- 1) dwusuwowy; dotyczy to samochodów osobowych,
  - 2) o zapłonie iskrowym; nie dotyczy to pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 3,5 t, pojazdów specjalnych, pojazdów Sił Zbrojnych oraz pojazdów organów i jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, z wyjątkiem przedsiębiorstw,
  4. Pojazd powinien być wyposażony w ogumienie pneumatyczne o nośności dostosowanej do nacisku koła oraz dostosowane do maksymalnej prędkości pojazdu; ciśnienie w ogumieniu powinno być zgodne z zaleceniami wytwórni dla danej opony i obciążenia pojazdu.
  5. Pojazd nie może być wyposażony:
    - 1) w opony różnej konstrukcji na kołach jednej osi,
    - 2) w odniesieniu do pojazdu samochodowego o dwóch osiach z kołami pojedynczymi:
      - a) w opony diagonalne lub diagonalne z opasaniem na kołach tylnej osi, jeżeli na kołach przedniej osi znajdują się opony radialne,
      - b) w opony diagonalne na kołach tylnej osi, jeżeli na kołach przedniej osi znajdują się opony diagonalne z opasaniem,
    - 3) w opony różnej konstrukcji na osiach wchodzących w skład osi wielokrotnej,
    - 4) w opony, których wskaźniki pokazują graniczne zużycie bieżnika, a w odniesieniu do opon nie zaopatrzonych w takie wskaźniki — o głębokości rzeźby bieżnika mniejszej niż 1 mm,
    - 5) w opony o widocznych pęknięciach obnażających lub naruszających ich osnowę,
    - 6) w opony z umieszczonymi trwale, wystającymi na zewnątrz przeciwszlizgowymi elementami metalowymi.
- ### Światła.
- § 11. 1. Pojazd powinien być wyposażony w następujące światła zewnętrzne:
1) drogowe	— pojazd samochodowy, którego konstrukcja umożliwia rozwijanie prędkości przekraczającej 40 km/h,
2) mijania	— pojazd samochodowy,
3) kierunkowskazy	— pojazd samochodowy i przyczepa,
4) hamowania „stop”	— pojazd samochodowy i przyczepa,
5) oświetlające tylną tablicę rejestracyjną	— pojazd samochodowy i przyczepa,
6) pozycyjne przednie	— pojazd samochodowy i przyczepa o szerokości przekraczającej 1,6 m,
7) pozycyjne tylne	— pojazd samochodowy i przyczepa,
8) odblaskowe tylne inne niż trójkątne	— pojazd samochodowy,
9) odblaskowe tylne trójkątne	— przyczepa,
10) odblaskowe przednie	— przyczepa,
11) odblaskowe boczne	— pojazd samochodowy o długości przekraczającej 6 m, ciągnik siodłowy i przyczepa,
12) awaryjne	— pojazd samochodowy, z wyjątkiem motocykla, i przyczepa,
13) przeciwmglowe tylne	— pojazd samochodowy i przyczepa,
14) cofania	— pojazd samochodowy, z wyjątkiem motocykla,
15) obrysowe	— pojazd samochodowy i przyczepa, których szerokość przekracza 2,1 m;
- przepisy pkt 12—15 nie dotyczą pojazdów Sił Zbrojnych,

2. Ponadto dopuszcza się wyposażenie pojazdu w następujące światła:

- 1) drogowe — pojazdu samochodowego innego niż wymieniony w ust. 1 pkt 1.
- 2) przeciwmgłowe przednie — pojazdu samochodowego;
- 3) pozycyjne przednie — przyczepy innej niż wymieniona w ust. 1 pkt 6,
- 4) postojowe — pojazdu samochodowego o długości nie przekraczającej 6 m; zabrania się umieszczania tych światel na innych pojazdach,
- 5) odblaskowe boczne — pojazdu samochodowego innego niż wymieniony w ust. 1 pkt 11.
- 6) odblaskowe przednie — pojazdu samochodowego.

3. Na wózku bocznym motocykla:

1) powinny być umieszczone światła:

- a) pozycyjne przednie,
- b) pozycyjne tylne,
- c) odblaskowe tylne,

odpowiadające warunkom określonym dla tych światel; światła pozycyjne powinny się włączać i wyłączać równocześnie ze światłami pozycyjnymi motocykla,

2) zabrania się umieszczania światła drogowego, światła mijania i światła przeciwmgłowego.

§ 12. 1. Światła powinny odpowiadać następującym warunkom ogólnym:

- 1) światła przeznaczone do oświetlenia drogi powinny być umieszczone w sposób umożliwiający łatwą regulację kierunku strumienia świetlnego,
- 2) osie światel sygnalizacyjnych powinny być równoległe do płaszczyzny jezdni, osie światel odblaskowych bocznych powinny być ponadto prostopadłe do podłużnej płaszczyzny symetrii pojazdu, a osie pozostałych światel sygnalizacyjnych — równoległe do tej płaszczyzny; dopuszcza się odchylenia od powyższych kierunków nie większe niż 3°,
- 3) światła tego samego rodzaju powinny mieć takie same właściwości świetlne i powinny być umieszczone symetrycznie względem podłużnej płaszczyzny symetrii pojazdu,
- 4) nie powinny oślepić innych uczestników ruchu; nie dotyczy to światel drogowych,
- 5) światła czerwone nie mogą być widoczne z przodu, a światła białe (żółte selektywne) — z tyłu, z wyjątkiem światła cofania oraz światel dodatkowych przewidzianych w § 22 pkt 8, § 24 ust. 2, § 25 ust. 3, § 26 ust. 2 oraz w § 30 ust. 1,
- 6) połączenia elektryczne powinny zapewniać, aby:
  - a) światła pozycyjne przednie i tylne, światła obrysowe oraz światło oświetlające tylną tablicę rejestracyjną włączały się i wyłączały równocześnie,
  - b) światła drogowe, światła mijania i światła przeciwmgłowe przednie włączały się tylko wówczas, gdy włączone są światła wymienione pod lit. a) lub równocześnie z tymi światłami; nie dotyczy to przypadków, gdy światła drogowe lub światła mijania używane są jako sygnał świetlny polegający na kilkakrotnym krótkotrwałym włączeniu jednego z tych światel lub na przemian obydwu.

2. Światła powinny ponadto odpowiadać warunkom szczegółowym, określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

Hamulce.

§ 13. 1. Pojazd samochodowy, z wyjątkiem motocykla i trzykołowego pojazdu samochodowego o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 1 t, powinien być wyposażony w następujące rodzaje hamulców:

- 1) hamulec roboczy działający na wszystkie koła pojazdu — przeznaczony do zmniejszania prędkości pojazdu i zatrzymywania go w sposób niezawodny, szybki i skuteczny, niezależnie od jego prędkości i obciążenia, oraz od kąta wzniesienia lub spadku jezdni, z możliwością:
  - a) regulowania intensywności hamowania,
  - b) dokonywania hamowania z miejsca kierowcy bez użycia rąk; w odniesieniu do pojazdu inwalidzkiego dopuszcza się użycie jednej ręki,
- 2) hamulec awaryjny działający na koła co najmniej jednej osi pojazdu — przeznaczony do zatrzymywania pojazdu w razie awarii hamulca roboczego, z możliwością:
  - a) regulowania intensywności hamowania,
  - b) dokonywania hamowania z miejsca kierowcy z możliwością trzymania kierownicy przynajmniej jedną ręką,

3) hamulec postojowy — przeznaczony do unieruchamiania pojazdu na wzniesieniu i spadku, z możliwością:

- a) działania podczas nieobecności kierowcy, przy czym robocze części hamulca powinny pozostawać w położeniu zahamowania za pomocą wyłącznie mechanicznego urządzenia,
  - b) dokonywania hamowania z miejsca kierowcy;
- hamulca postojowego nie wymaga się, jeżeli hamulec awaryjny (pkt 2) spełnia warunki określone w niniejszym punkcie.

2. Trzykołowy pojazd samochodowy o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 1 t powinien być wyposażony w:

- 1) dwa niezależne hamulce, łącznie działające na wszystkie koła,
- 2) hamulec postojowy działający na koło (koła) co najmniej jednej osi; hamulec ten może mieć wspólne części z jednym z hamulców wymienionych w pkt 1 i powinien być niezależny od hamulca działającego na koło (koła) drugiej osi.

3. Motocykl powinien być wyposażony w dwa niezależne hamulce, z których jeden działa na przednie koło (koła), a drugi na tylne koło (koła).

4. Motocykl z bocznym wózkiem powinien być wyposażony w hamulce wymienione w ust. 3, z tym że, jeżeli skuteczność hamowania spełnia wymagania określone w § 15 ust. 1 pkt 2, hamulec działający na koło wózka nie jest wymagany.

5. Przyczepa powinna być wyposażona w następujące rodzaje hamulców:

- 1) hamulec roboczy:
  - a) spełniający wymagania określone w ust. 1 pkt 1,
  - b) uruchamiany z miejsca kierowcy jednym ruchem łącznie z hamulcem roboczym pojazdu ciągnącego, z zastrzeżeniem przepisu ust. 7,
  - c) zapewniający samoczynne zatrzymanie przyczepy

w razie zerwania podczas jazdy połączenia z pojazdem ciągnącym,

2) hamulec postojowy:

- a) działający również, gdy przyczepa jest odłączona od pojazdu ciągnącego,
- b) uruchamiany z zewnątrz, a w odniesieniu do przyczepy przeznaczony do przewozu osób — uruchamiany z wnętrza przyczepy; przez uruchamianie rozumie się również zwalnianie hamulca.

6. Przepis ust. 5 nie dotyczy:

- 1) przyczepy lekkiej, pod warunkiem że niezależnie od urządzenia łączącego przyczepa ta ma dodatkowe połączenie (łańcuch, lina), które w razie zerwania głównego urządzenia łączącego będzie zapobiegało dotykaniu jezdni przez dyszel i zapewniało niezbędną kierowalność przyczepy; jeżeli jednak dopuszczalna masa całkowita takiej przyczepy jest większa niż połowa masy własnej pojazdu ciągnącego, powinna ona spełniać wymagania określone w ust. 7,
- 2) jednoosiowej przyczepy dłuźycowej.

7. W przyczepie o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 3,5 t, przeznaczonej do ciągnięcia przez pojazd, którego dopuszczalna masa całkowita wynosi nie mniej niż 1,33 dopuszczalnej masy całkowitej przyczepy, dopuszcza się hamulec roboczy typu bezwładnościowego (najazdowy), działający tylko na koła jednej osi; nie dotyczy to naczepy oraz przyczepy autobusowej.

§ 14. 1. Hamulce pojazdu powinny zachowywać wymaganą sprawność, niezależnie od drgań i wpływów atmosferycznych, na jakie są narażone w normalnych warunkach eksploatacji.

2. Hamulce powinny ponadto odpowiadać następującym warunkom:

- 1) równoczesne uruchomienie hamulca roboczego i awaryjnego nie może ujemnie wpływać na działanie żadnego z nich, zarówno w razie gdy oba hamulce są sprawne, jak i w razie uszkodzenia jednego z nich,
- 2) w razie uszkodzenia hamulca roboczego powinna być zapewniona możliwość hamowania takiej liczby kół przez działanie na hamulec roboczy, aby skuteczność hamowania nie była mniejsza niż 30% wymaganej skuteczności,
- 3) działanie hamulca roboczego powinno być odpowiednio rozłożone między osiami oraz powinno być jednakowe dla kół tej samej osi,
- 4) zużycie hamulców powinno być łatwo kompensowane systemem ręcznej lub samoczynnej regulacji; elementy układu hamulcowego powinny mieć taki zapas ruchu, aby po nagraniu hamulców lub po osiągnięciu określonego stopnia zużycia okładzin możliwe było hamowanie bez konieczności natychmiastowej regulacji,
- 5) w przypadku hamulca uruchamianego za pomocą energii znajdującej się w zbiorniku, jeżeli hamowanie z wymaganą skutecznością nie jest możliwe bez użycia zgromadzonej energii, pojazd powinien być wyposażony, poza manometrem, w urządzenie wysyłające światłne lub akustyczne sygnały, ostrzegające o obniżeniu zapasu energii do poziomu równego lub mniejszego niż 65% normalnego poziomu,
- 6) w przypadku hamulca pneumatycznego połączenie pojazdu ciągnącego z przyczepą powinno składać się co najmniej z dwóch przewodów,
- 7) w przypadku hamulca hydraulicznego zbiorniczek

plynu hamulcowego powinien być umieszczony w miejscu łatwo dostępnym dla kontroli.

§ 15. 1. Hamulce uważa się za sprawne, jeżeli droga hamowania całkowicie obciążonego pojazdu lub zespołu pojazdów przy prędkości 30 km/h, na drodze poziomej o nawierzchni twardej, równej, suchej i czystej, mierzona od miejsca, w którym kierowca uruchomił hamulec, do miejsca zatrzymania pojazdu, nie przekracza:

- 1) motocykla jednośladowego:
  - a) 7,5 m przy równoczesnym użyciu obu hamulców,
  - b) 10,5 m przy użyciu tylko hamulca działającego na tylne koło,
- 2) motocykla z bocznym wózkiem i trzykołowego pojazdu samochodowego o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 1 t — 8,5 m przy równoczesnym użyciu obu hamulców,
- 3) samochodu osobowego i zespołu złożonego z samochodu osobowego i przyczepy lekkiej:
  - a) 9 m przy użyciu hamulca roboczego,
  - b) 18 m przy użyciu hamulca awaryjnego,
- 4) autobusu:
  - a) 11,5 m przy użyciu hamulca roboczego,
  - b) 23 m przy użyciu hamulca awaryjnego,
- 5) zespołu pojazdów, z wyjątkiem zespołu złożonego z samochodu osobowego i przyczepy lekkiej:
  - a) 13,5 m przy użyciu hamulca roboczego,
  - b) 27 m przy użyciu hamulca awaryjnego,
- 6) pojazdów samochodowych innych niż wymienione w pkt 1—5:
  - a) 12,5 m przy użyciu hamulca roboczego,
  - b) 25 m przy użyciu hamulca awaryjnego.

2. Hamulec postojowy powinien zapewniać unieruchomienie całkowicie obciążonego pojazdu na pochyłości co najmniej 16%, a całkowicie obciążonego zespołu pojazdów — na pochyłości co najmniej 8%.

3. Sposób sprawdzania skuteczności działania hamulców określają odrębne przepisy.

Warunki dodatkowe dla autobusów

§ 16. 1. Liczba miejsc dla pasażerów siedzących i stojących powinna być tak ustalona, aby nie była przekroczona dopuszczalna masa całkowita autobusu.

2. Przyjmuje się średnią masę jednego pasażera wraz z bagażem w wysokości:

- 1) dla autobusu miejskiego — 68 kg,
- 2) dla pozostałych autobusów — 71 kg.

§ 17. 1. Autobus powinien być wyposażony:

- 1) po prawej stronie co najmniej w jedne drzwi, a autobus regularnej komunikacji publicznej — co najmniej w dwoje drzwi wyposażonych w uchwyty lub poręcze; w razie urządzenia oddzielnego przedziału kierowcy, przedział ten powinien mieć osobne drzwi prowadzące na zewnątrz autobusu,
- 2) w wyjścia awaryjne — w odniesieniu do autobusu o długości przekraczającej 6 m; dostęp do tych wyjść nie powinien być niczym utrudniony; siedzenia z oparciem odchylanym oraz z oparciem nie wyższym niż 450 mm nie uważa się za utrudnienie,
- 3) w dwie gaśnice, z których jedna powinna być umieszczona możliwie blisko kierowcy, a druga wewnątrz autobusu, w miejscu łatwo dostępnym w razie potrzeby jej użycia; autobus o długości nie przekraczającej 6 m może być wyposażony w jedną gaśnicę,

- 4) w zastłonę za miejscem kierowcy, zabezpieczającą przed pogorszeniem widoczności drogi w razie włączenia oświetlenia wnętrza autobusu; nie dotyczy to autobusów o długości nie przekraczającej 6 m,
- 5) w apteczkę doraźnej pomocy,
- 6) w ogumione koło zapasowe,
- 7) w urządzenie do oświetlania wnętrza,
- 8) w zasłony w bocznych oknach, jeżeli nie jest wyposażony w szyby przeciwsłoneczne,
- 9) w urządzenie służące do dawania sygnałów z wnętrza autobusu do kierowcy, jeżeli znajduje się on w oddzielnym pomieszczeniu,
- 10) w bagażnik urządzony w taki sposób, aby umieszczony w nim bagaż był zabezpieczony przed wypadnięciem, uszkodzeniem lub zanieczyszczeniem,
- 11) w napis wskazujący dopuszczalną liczbę miejsc do siedzenia i do stania,
- 12) w tablice kierunkowe — na autobusie regularnej komunikacji publicznej.

2. Przepisy ust. 1 pkt 5, 6, 8 i 10 nie dotyczą autobusów miejskich.

3. Ponadto autobus może być wyposażony w:

- 1) dachowe wyjścia awaryjne,
- 2) światło przeznaczone do oświetlania wejścia lub wyjścia.

§ 18. 1. Liczba wyjść awaryjnych (§ 17 ust. 1 pkt 2) nie może być mniejsza niż:

- 1) przy liczbie miejsc dla pasażerów nie większej niż 22 — trzy: dwa z prawej strony i jedno z lewej strony lub z tyłu,
- 2) przy liczbie miejsc dla pasażerów większej niż 22, lecz nie większej niż 35 — cztery: dwa z prawej strony i dwa z lewej strony albo dwa z prawej strony, jedno z lewej strony i jedno z tyłu,
- 3) przy liczbie miejsc dla pasażerów większej niż 35 — pięć: dwa z prawej strony, dwa z lewej strony i jedno z tyłu albo trzy z prawej strony i dwa z lewej strony.

2. Jeżeli miejsce kierowcy znajduje się w pomieszczeniu nie połączonym drzwiami z pomieszczeniem dla pasażerów, pomieszczenie takie powinno być wyposażone w wyjście awaryjne umieszczone w innej ścianie niż drzwi wejściowe, niezależnie od wyjść awaryjnych dla pasażerów (ust. 1).

§ 19. Światło przeznaczone do oświetlania wejścia lub wyjścia (§ 17 ust. 3 pkt 2) powinno odpowiadać następującym warunkom:

- 1) liczba: co najmniej jedno,
- 2) barwa: biała,
- 3) rozmieszczenie: nad górną krawędzią drzwi,
- 4) połączenia elektryczne: włączenie światła może nastąpić po otwarciu drzwi lub równocześnie z otwarciem drzwi, a wyłączenie musi nastąpić równocześnie z zamknięciem drzwi,
- 5) nie może być bezpośrednio widoczne z zewnątrz autobusu.

§ 20. 1. Autobus regularnej komunikacji publicznej powinien być wyposażony w tablice kierunkowe (§ 17 ust. 1 pkt 12): czołową i boczną, a autobus regularnej komunikacji publicznej kursujący na linii oznaczonej numerem lub literą — również w tylną i wewnętrzną.

2. Tablice kierunkowe powinny zawierać następujące napisy:

- 1) czołowa — oznaczenie punktów końcowych trasy komunikacyjnej, a w przypadku linii oznaczonej numerem lub literą — numer (literę) linii,
- 2) boczna — określenie trasy komunikacyjnej z wyszczególnieniem stacji (przystanków) początkowej i końcowej oraz ważniejszych przystanków na trasie, a w przypadku linii oznaczonej numerem lub literą — również numer (literę) linii,
- 3) tylna — numer (literę) linii,
- 4) wewnętrzna — napis określony w pkt 2.

3. Wymiary tablic powinny wynosić co najmniej:

- 1) czołowej:
  - a) bez numeru (litery) linii — 600×150 mm,
  - b) z numerem (literą) linii — 300×200 mm,
- 2) bocznej:
  - a) bez numeru (litery) linii — 600×150 mm,
  - b) z numerem (literą) linii — 500×250 mm,
- 3) tylnej — 300×200 mm,
- 4) wewnętrznej — 500×250 mm.

4. Tablice kierunkowe powinny być umieszczone w następujący sposób:

- 1) czołowa — w świetliku nad przednią szybą, a na autobusie bez świetlika — wewnątrz autobusu w prawym górnym narożniku przedniej szyby w taki sposób, aby nie ograniczała w istotny sposób pola widzenia kierowcy, albo z prawej strony pod przednią szybą,
- 2) boczna — na zewnątrz z prawej strony nadwozia poniżej okien albo wewnątrz autobusu za szybą jednego z okien z prawej strony,
- 3) tylna — w świetliku nad tylną szybą, a w autobusie bez świetlika — wewnątrz autobusu w prawym dolnym narożniku tylnej szyby albo w osi autobusu poniżej górnej krawędzi tylnej szyby,
- 4) wewnętrzna — na ścianie za kierowcą.

5. Napisy na tablicach kierunkowych powinny odpowiadać następującym warunkom:

- 1) barwa: czarna na białym tle, a w przypadku tablic autobusów nie zatrzymujących się na wszystkich przystankach — czerwona na białym tle,
- 2) powinny być wykonane pismem prostym (blokowym),
- 3) wielkość liter i cyfr powinna umożliwiać odczytanie napisów z odległości co najmniej 20 m przy dobrej przejrzystości powietrza,
- 4) numer (litera) linii, na tablicach bocznej i wewnętrznej powinien być umieszczony z lewej strony tablicy w czerwonej obwódce o kształcie koła.

6. Miejsca przeznaczone do umieszczenia tablic czołowej i bocznej powinny być wyposażone w światło oświetlające te tablice, odpowiadające następującym warunkom:

- 1) liczba światel, ich umieszczenie i natężenie oświetlenia powinny umożliwiać odczytanie napisów z odległości co najmniej 20 m po zapadnięciu zmroku i przy dobrej przejrzystości powietrza,
- 2) barwa: biała,
- 3) nie może być bezpośrednio widoczne z zewnątrz i wewnątrz autobusu,
- 4) włączanie i wyłączanie powinno być niezależne od innych światel.

§ 21. Przepisy § 16—20 stosuje się odpowiednio również do trolejbusów i przyczep autobusowych.

Warunki dodatkowe dla taksówek.

§ 22. Taksówka powinna być wyposażona w:

- 1) zalegalizowany taksometr,
- 2) co najmniej dwa miejsca dla pasażerów, a taksówka bagażowa — co najmniej w jedno miejsce dla pasażera,
- 3) co najmniej dwoje drzwi z każdego boku nadwozia; nie dotyczy to taksówki bagażowej,
- 4) pomieszczenie na podręczny bagaż pasażerów taksówki osobowej,
- 5) gaśnicę umieszczoną w miejscu łatwo dostępnym w razie potrzeby jej użycia,
- 6) apteczkę pierwszej pomocy,
- 7) ogumione koło zapasowe,
- 8) dodatkowe światło z napisem „TAXI”, odpowiadające następującym warunkom:
  - a) liczba: jedno,
  - b) rozmieszczenie: na dachu, z zachowaniem wymagań § 12 ust. 1 pkt 3, w części środkowej lub przedniej,
  - c) barwa: biała z czarnymi napisami widocznymi z przodu i z tyłu pojazdu; w taksówce bagażowej napis może być widoczny tylko z przodu pojazdu,
  - d) połączenia elektryczne: światło może być włączone wówczas, gdy taksometr jest wyłączony, niezależnie od włączenia innych świateł i położenia urządzenia umożliwiającego pracę silnika; włączenie lub wyłączenie taksometru powinno powodować równoczesne odpowiednio wyłączenie lub włączenie światła,
  - e) powinno być widoczne po zapadnięciu zmroku z odległości co najmniej 50 m przy dobrej przejrzystości powietrza.

Warunki dodatkowe dla pojazdów samochodowych uprzywilejowanych.

§ 23. Pojazdami samochodowymi uprzywilejowanymi mogą być:

- 1) pojazdy straży pożarnych,
- 2) karetki sanitarne pogotowia ratunkowego,
- 3) pojazdy górniczego pogotowia ratunkowego,
- 4) pojazdy jednostek ratownictwa chemicznego,
- 5) pojazdy organów i jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, z wyjątkiem przedsiębiorstw,
- 6) pojazdy Sił Zbrojnych,
- 7) pojazdy Służby Więziennej,
- 8) inne pojazdy, używane w związku z ratowaniem życia lub mienia albo w celu zmniejszenia skutków katastrofy — na podstawie zezwolenia wydanego przez wojewodę.

§ 24. 1. Pojazd samochodowy uprzywilejowany powinien być wyposażony w sygnały ostrzegawcze:

- 1) dźwiękowy,
- 2) świetlny błyskowy.

2. Pojazd samochodowy uprzywilejowany może być ponadto wyposażony w umieszczone na zewnątrz dodatkowe światło barwy białej lub żółtej selektywnej umocowane w sposób umożliwiający zmianę kierunku strumienia świetlnego (szperacz); światło to powinno być włączane i wyłączane niezależnie od innych świateł.

§ 25. 1. Urządzenia wysyłające ostrzegawcze sygnały dźwiękowe powinny spełniać następujące wymagania:

- 1) wysyłać sygnały dźwiękowe o zmiennym tonie,

- 2) być umieszczone na zewnątrz pojazdu,
- 3) fale dźwiękowe powinny być wysyłane do przodu, a oś ich rozchodzenia się powinna być równoległa do podłużnej osi symetrii pojazdu; dopuszcza się odchylenie od tego kierunku nie większe niż 15° ,
- 4) być tak urządzone, aby ich włączenie nie było możliwe bez równoczesnego włączenia sygnału świetlnego błyskowego.

2. Ostrzegawczy sygnał świetlny błyskowy powinien odpowiadać następującym warunkom:

- 1) liczba świateł: jedno lub dwa, a w odniesieniu do pojazdów straży pożarnych — pożarniczych o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t — trzy,
- 2) rozmieszczenie: na dachu nadwozia (kabiny) w podłużnej płaszczyźnie symetrii pojazdu, a jeżeli są dwa światła — po lewej i po prawej stronie, symetrycznie względem tej płaszczyzny; jeżeli konstrukcja lub wyposażenie pojazdu uniemożliwia takie rozmieszczenie, dopuszcza się umieszczenie świateł w innym miejscu przy zapewnieniu wymaganej widoczności; trzecie światło powinno być umieszczone z tyłu pojazdu pożarniczego,
- 3) barwa: niebieska,
- 4) włączanie świateł błyskowych powinno być niezależne od położenia urządzenia umożliwiającego pracę silnika oraz od włączenia sygnałów dźwiękowych,
- 5) powinien być widoczny co najmniej z przodu i z boków pojazdu z odległości co najmniej 150 m przy oświetleniu słonecznym i nie powinien oślepić innych uczestników ruchu.

3. Pojazdy Sił Zbrojnych oraz organów i jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, z wyjątkiem przedsiębiorstw, mogą być dodatkowo wyposażone w sygnały świetlne błyskowe barwy czerwonej, odpowiadające warunkom określonym w ust. 2 pkt 1, 2 i 4; widoczne ze wszystkich stron pojazdu z odległości co najmniej 150 m przy oświetleniu słonecznym i nie oślepiające innych uczestników ruchu.

§ 26. 1. Pojazdy samochodowe straży pożarnych — pożarnicze, z wyjątkiem wymienionych w ust. 2, powinny mieć barwę czerwieni sygnałowej, błotniki zaś i zderzaki — barwę białą. Dopuszcza się pojazdy pożarnicze o barwie khaki, również w odniesieniu do błotników i zderzaków.

2. Samochody osobowe operacyjne straży pożarnych z nadwoziem zamkniętym powinny być oznakowane pasem wyróżniającym barwy czerwieni sygnałowej. Po obu stronach pojazdu powinny być umieszczone napisy „STRAŻ” barwy białej lub czerwonej. Na dachu pojazdu może być umieszczony świetlny napis „STRAŻ” barwy białej na tle czerwonym.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie dotyczą pojazdów wojskowych straży pożarnych.

§ 27. 1. Karetki sanitarne pogotowia ratunkowego powinny mieć barwę kremową lub żółtą samochodową z niebieskim pasem wyróżniającym. Dla karetek reanimacyjnych dopuszcza się dodatkowo pasy wyróżniające barwy czerwonej, umieszczone wokół dachu oraz bezpośrednio pod pasem barwy niebieskiej.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy wojskowych karetek sanitarnych, które powinny być oznakowane emblema-

tem czerwonego krzyża na białym tle, umieszczonym co najmniej na każdym boku pojazdu; karetki te mogą być również oznakowane pasem wyróżniającym barwy niebieskiej.

§ 28. Pojazdy górniczego pogotowia ratunkowego powinny być oznakowane pasem wyróżniającym barwy czerwonej.

§ 29. Pojazdy jednostek ratownictwa chemicznego powinny być oznakowane pasem wyróżniającym barwy srebrzystej.

§ 30. 1. Pojazdy, o których mowa w § 23 pkt 5, z wyjątkiem motocykli, powinny być oznakowane pasem wyróżniającym barwy białej. Po obu stronach pojazdu powinny być umieszczone napisy „MILICJA” barwy białej. Na dachu pojazdu może być umieszczony świetlny napis „MILICJA” barwy białej na tle niebieskim.

2. W wyjątkowych przypadkach dopuszcza się pojazdy, o których mowa w ust. 1, nie oznakowane pasem oraz nie spełniające warunku określonego w § 25 ust. 1 pkt 2.

3. Motocykle, o których mowa w § 23 pkt 5, powinny mieć błotniki barwy białej. Z przodu motocykla powinien być umieszczony napis „MILICJA”.

§ 31. 1. Pojazdy Sił Zbrojnych, inne niż wymienione w § 26 ust. 3, § 27 ust. 2 i § 32, z wyjątkiem motocykli, powinny być oznakowane pasem wyróżniającym barwy białej. Po obu stronach pojazdu powinny być umieszczone napisy barwy białej, określające jego przynależność do określonego organu wojskowego.

2. Motocykle Sił Zbrojnych, z wyjątkiem wymienionych w § 32 ust. 2, powinny mieć błotniki barwy białej. Z przodu motocykla powinien być umieszczony napis barwy białej, określający jego przynależność do określonego organu wojskowego.

§ 32. 1. Pojazdy Wojsk Ochrony Pogranicza, z wyjątkiem motocykli, powinny być oznakowane pasem wyróżniającym barwy jasnozielonej. Po obu stronach pojazdu powinny być umieszczone napisy „WOP” barwy jasnozielonej.

2. Motocykle Wojsk Ochrony Pogranicza powinny mieć błotniki barwy jasnozielonej. Z przodu motocykla powinien być umieszczony napis „WOP” barwy jasnozielonej.

§ 33. Pojazdy Służby Więziennej powinny być oznakowane pasem wyróżniającym barwy granatowej. Po obu stronach pojazdu powinny być umieszczone napisy „SW” barwy białej lub granatowej.

§ 34. Inne pojazdy uprzywilejowane na podstawie zezwolenia wydanego przez wojewodę powinny być oznakowane pasem wyróżniającym barwy pomarańczowej.

§ 35. Pasy wyróżniające o szerokości 8—15 cm, z zastrzeżeniem § 27 ust. 1, powinny być umieszczone wokół pojazdu poniżej dolnej krawędzi okien.

§ 36. Oznakowanie określone w § 26—34 nie może być stosowane na pojazdach innych niż pojazdy, dla których zostało ono przewidziane.

Warunki dodatkowe dla pojazdów samochodowych przeznaczonych do wykonywania czynności na drodze oraz dla innych pojazdów samochodowych, na które ze względu na bezpieczeństwo ruchu należy zwracać szczególną uwagę.

§ 37. Pojazdy samochodowe przeznaczone do wykonywania czynności na drodze, pojazdy pomocy drogowej i ciągniki balastowe ciągnące przyczepy o szerokości przekraczającej 2,5 m powinny być wyposażone w ostrzegawczy sygnał świetlny błyskowy barwy żółtej samochodowej, widoczny ze wszystkich stron pojazdu z odległości co najmniej 150 m przy dobrej przejrzystości powietrza i nie powodujący oślepiania innych uczestników ruchu oraz odpowiadający warunkom określonym w § 25 ust. 2 pkt 1, 2 i 4.

§ 38. 1. Części urządzeń zamontowanych na pojeździe, wystające poza obrys pojazdu, powinny być oznakowane pasami barwy na przemian białej i czerwonej.

2. Części, o których mowa w ust. 1, powinny być wyposażone w:

- 1) światło barwy białej, widoczne z przodu i z boków pojazdu — jeżeli część wystaje poza przedni obrys pojazdu na odległość większą niż 1 m,
- 2) światło barwy czerwonej, widoczne z tyłu pojazdu — jeżeli część wystaje poza tylny obrys pojazdu na odległość większą niż 1 m,
- 3) światło barwy białej, widoczne z przodu pojazdu, i barwy czerwonej, widoczne z tyłu pojazdu — jeżeli część wystaje poza boczny obrys pojazdu na odległość większą niż 40 cm od zewnętrznych krawędzi powierzchni świetlnych przednich lub tylnych świateł pozycyjnych.

3. Światła, o których mowa w ust. 2, powinny włączać się i wyłączać jednocześnie ze światłami pozycyjnymi pojazdu oraz nie powinny oślepiać innych uczestników ruchu.

Warunki dodatkowe dla samochodów ciężarowych przewożących osoby.

§ 39. 1. Samochód ciężarowy przewożący osoby poza kabiną kierowcy powinien odpowiadać następującym warunkom:

- 1) nadwozie powinno być typu furgon albo skrzyniowe kryte oponą,
- 2) wysokość burt nadwozia skrzyniowego nie może być mniejsza niż 1100 mm,
- 3) odchylane burty boczne powinny być krótko spięte, a tylna burta zabezpieczona przed samoczynnym lub niezamierzonym otwarciem.

2. Samochód ciężarowy przewożący osoby poza kabiną kierowcy powinien być wyposażony w:

- 1) stopnie lub drabinkę z poręczą, zapewniającą bezpieczne wsiadanie i wysiadanie,
- 2) oświetlenie wnętrza,
- 3) okienka służące do oświetlenia i do przewietrzania wnętrza, jeżeli nie ma innych odwietrzników,
- 4) przymocowane ławki o długości co najmniej 400 mm na jedną osobę i szerokości (głębokości) nie mniejszej niż 300 mm; odstęp między dwiema sąsiednimi ławkami ustawionymi jedna za drugą nie powinien być mniejszy niż 650 mm, a ustawionymi przeciw-

legle — 900 mm, wliczając w to szerokość (głębokość) jednej ławki,

- 5) urządzenie sygnalizacyjne (światłne lub akustyczne) zapewniające łączność przewożonych osób z kierowcą,
- 6) apteczkę pierwszej pomocy,
- 7) ogumione koło zapasowe; koło to może być umieszczone na powierzchni ładunkowej, jeżeli konstrukcja samochodu przewiduje umieszczenie tam tego koła.

3. Samochód ciężarowy przewożący osoby poza kabiną kierowcy powinien być oznakowany:

- 1) z przodu — napisem „PRZEWÓZ OSÓB” barwy czarnej na białym tle, umieszczonym na prostokątnej tablicy o powierzchni co najmniej 800 cm²,
- 2) z tyłu — znakiem określającym dopuszczalną prędkość, jeżeli jest ona ograniczona odrębnymi przepisami.

4. Przepisy ust. 1—3 nie dotyczą pojazdów:

- 1) przewożących konwojentów, drużyny rolnicze i osoby wykonujące czynności ładunkowe,
- 2) Sił Zbrojnych oraz organów i jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, z wyjątkiem przedsiębiorstw.

5. Przepisy ust. 2 i ust. 3 pkt 2 dotyczą również przyczep dopuszczonych do przewozu osób na podstawie art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. — Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 6, poz. 35).

Rozdział 3

Ciągniki rolnicze i pojazdy wolnobieżne oraz przyczepy przeznaczone do łączenia z tymi pojazdami.

Warunki ogólne.

§ 40. 1. Ciągniki rolnicze, pojazdy wolnobieżne oraz przyczepy przeznaczone do łączenia z tymi pojazdami powinny być tak zbudowane i utrzymane, aby:

- 1) wystające części, które mogą naruszyć stateczność pojazdu lub zagrażać bezpieczeństwu innych uczestników ruchu, mogły być na czas jazdy zdemontowane lub złożone; przepisy § 38 stosuje się odpowiednio,
- 2) poziom hałasu zewnętrznego, mierzony podczas postoju pojazdu silnikowego z odległości 3 m, nie przekraczał 94 dB (A); przepis § 9 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2. Do pojazdów, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy § 7 ust. 1, § 8 ust. 3 pkt 2 i ust. 4 § 9 ust. 1 pkt 2—5, pkt 6 lit. a) i b), pkt 7 lit. a) i pkt 8 oraz ust. 2.

3. Dopuszcza się również:

- 1) pojazdy wolnobieżne i przyczepy specjalne o szerokości nie przekraczającej 3 m.
- 2) pojazdy z gąsienicowym układem jezdny, jeżeli:
  - a) dopuszczalna masa całkowita pojazdu nie przekracza 16 t,
  - b) nacisk gąsienicy między skrajnymi krawędziami bieżnymi nie przekracza 40 kN (4 T) na 1 m; przy mechanizmie półgąsienicowym lub przy zastosowaniu dwóch gąsienic, jedna za drugą, nacisk ten nie może przekraczać 60 kN (6 T), pod warunkiem że odległość pomiędzy środkami powierzchni styku z jezdnią pierwszej gąsienicy lub kół przedniej osi a środkami powierzchni styku z jezdnią drugiej gąsienicy wynosi co najmniej 3 m,

- c) gąsienice nie mają ostrych krawędzi, mogących uszkodzić nawierzchnię drogi,
- d) prędkość maksymalna jest konstrukcyjnie ograniczona do 10 km/h; nie dotyczy to pojazdów na gąsienicach gumowych lub z innego tworzywa o odpowiedniej elastyczności, jednak bez elementów metalowych, mogących uszkodzić nawierzchnię drogi.

Wypożażenie.

§ 41. 1. Pojazdy silnikowe, o których mowa w § 40, powinny:

- 1) być wyposażone w:
  - a) wycieraczkę przedniej szyby, zapewniającą dostateczne pole widzenia kierowcy; nie dotyczy to pojazdów wyposażonych w przednią szybę o takich wymiarach i kształcie, że kierowca może obserwować drogę nie poprzez tę szybę, bez zmiany normalnej pozycji,
  - b) drogomierz lub licznik motogodzin,
- 2) odpowiadać warunkom określonym w § 10 ust. 1 pkt 1, pkt 4 lit. b), pkt 5 lit. b), pkt 10, 11 i 13, ust. 4 oraz ust. 5 pkt 1 i 4—6.

2. Do przyczep, o których mowa w § 40, stosuje się przepisy § 10 ust. 1 pkt 1 i 11, ust. 4 oraz ust. 5, pkt 1 i 4—6.

3. Dopuszcza się przyczepy lekkie specjalne:

- 1) z kołami nieogumionymi, pod warunkiem że nacisk koła na drogę nie przekracza 1,5 kN (150 kG) na 1 cm szerokości obręczy, przy ograniczeniu prędkości jazdy do 10 km/h,
- 2) z kołami na pełnych obręczach gumowych, pod warunkiem że nacisk koła na drogę nie przekracza 1 kN (100 kG) na 1 cm szerokości obręczy gumowej, przy ograniczeniu prędkości jazdy do 25 km/h.

Światła.

§ 42. Do pojazdów, o których mowa w § 40, stosuje się przepisy § 11 ust. 1 i 2 oraz § 12, z tym zastrzeżeniem że:

- 1) nie wymaga się wyposażenia w światła:
  - a) mijania i hamowania „stop” — pojazdu, którego konstrukcja uniemożliwia rozwijanie prędkości przekraczającej 10 km/h,
  - b) kierunkowskazy — przyczepy specjalnej, pod warunkiem zachowania widoczności kierunkowskazów pojazdu ciągnącego,
  - c) awaryjne,
  - d) przeciwmgłowe tylne,
  - e) cofania;

jeżeli jednak pojazdy te wyposażone są w powyższe światła, światła te powinny odpowiadać określonym dla nich warunkom,

- 2) dopuszcza się wyposażenie w światła:
  - a) obrysowe zamiast pozycyjnych — pojazdów wolnobieżnych i przyczep specjalnych o asymetrycznej konstrukcji,
  - b) mijania:
    - nie odpowiadające wymaganiom § 2 lp. 2 kol. 9 załącznika nr 2 do rozporządzenia,
    - umieszczone na wysokości nie większej niż 1500 mm, odmiennie od przepisu § 2 lp. 2 kol. 10 załącznika nr 2 do rozporządzenia — jeżeli

konstrukcja pojazdu nie pozwala na zachowanie wysokości nie większej niż 1200 mm,

- c) tylne światła odblaskowe inne niż trójkątne, umieszczone na wysokości nie większej niż 1200 mm, odmiennie od przepisu § 2 lp. 8 kol. 10 załącznika nr 2 do rozporządzenia — jeżeli konstrukcja pojazdu nie pozwala na zachowanie wysokości nie większej niż 900 mm,
- d) o których mowa w § 37 — pojazdów silnikowych o szerokości przekraczającej 2,5 m albo ciągnących przyczepę przekraczającą tę szerokość.

Hamulce.

§ 43. 1. Pojazdy silnikowe, o których mowa w § 40, powinny być wyposażone w następujące rodzaje hamulców:

- 1) hamulec roboczy działający na koła co najmniej jednej osi — przeznaczony do zmniejszania prędkości pojazdu i zatrzymywania go w sposób niezawodny, szybki i skuteczny, niezależnie od jego prędkości, obciążenia oraz kąta wzniesienia lub spadku jezdni, z możliwością:

- a) regulowania intensywności hamowania,
- b) dokonywania hamowania z miejsca kierowcy, z możliwością trzymania urządzenia kierowniczego przynajmniej jedną ręką; jeżeli hamulec roboczy składa się z lewego i prawego hamulca, powinien być tak urządzony, aby mógł być uruchamiany jednym ruchem; lewy i prawy hamulec powinien mieć samoczynny system regulacji, przy zachowaniu możliwości swobodnej regulacji równomierności działania,

- 2) hamulec postojowy — określony w § 13 ust. 1 pkt 3.

2. Przyczepy, o których mowa w § 40, powinny być wyposażone w następujące rodzaje hamulców:

- 1) hamulec roboczy, spełniający wymagania określone w ust. 1 pkt 1 lit. a), a ponadto:
  - a) uruchamiany z miejsca kierowcy jednym ruchem łącznie z hamulcem roboczym pojazdu ciągnącego, z zastrzeżeniem przepisu ust. 3,
  - b) zapewniający samoczynne zatrzymanie przyczepy w razie zerwania podczas jazdy połączenia z pojazdem ciągnącym,

- 2) hamulec postojowy:

- a) działający również, gdy przyczepa jest odłączona od pojazdu ciągnącego,
- b) uruchamiany z zewnątrz przez osoby znajdujące się na drodze; przez uruchamianie rozumie się również zwalnianie hamulca.

3. W przyczepie, której dopuszczalna masa całkowita nie przekracza 5 t, dopuszcza się hamulec roboczy:

- 1) niezależny od hamulca pojazdu ciągnącego, pod warunkiem że urządzenie sterowania hamulcem przyczepy jest umieszczone w pojeździe ciągnącym w taki sposób, aby mogło być łatwo uruchamiane z miejsca kierowcy, albo

- 2) typu bezwładnościowego (najazdowy).

4. Przepis ust. 2 nie dotyczy przyczepy, której dopuszczalna masa całkowita nie przekracza 1,5 t. Jeżeli jednak przyczepa taka wyposażona jest w hamulec roboczy, powinien on spełniać wymagania określone w ust. 3, z tym że w odniesieniu do przyczepy jednoosiowej nie stosuje się przepisu ust. 2 pkt 1 lit. b), pod warunkiem,

że przyczepa ta ma dodatkowe połączenie (łańcuch, lina), które w razie zerwania urządzenia łączącego zapobiega dotykaniu jezdni przez dyszel i zapewnia niezbędną kierowalność przyczepy.

§ 44. Hamulce pojazdów silnikowych, o których mowa w § 40, powinny odpowiadać warunkom określonym w § 14 ust. 1 i ust. 2 pkt 4, z tym że:

- 1) w razie uszkodzenia hamulca roboczego powinna być zapewniona możliwość zahamowania pojazdu przez działanie na hamulec roboczy lub hamulec postojowy ze skutecznością nie mniejszą niż 50% wymaganej skuteczności,
- 2) w pojazdach o masie własnej nie przekraczającej 2 t, których konstrukcja ogranicza prędkość do 25 km/h, dopuszcza się jeden hamulec spełniający funkcje hamulca roboczego i hamulca postojowego, pod warunkiem że w razie uszkodzenia hamulca będzie zapewnione hamowanie co najmniej jednego koła.
- 3) działanie hamulca roboczego powinno być jednakowe dla kół tej samej osi, a jeżeli hamulec działa na koła więcej niż jednej osi, działanie jego powinno być odpowiednio rozłożone między osiami.

§ 45. Układy hamulcowe przyczepy, o której mowa w § 40, powinny odpowiadać warunkom określonym w § 14 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 oraz § 44 pkt 3.

§ 46. 1. Hamulce uważa się za sprawne, jeżeli droga hamowania całkowicie obciążonego pojazdu lub zespołu pojazdów na drodze poziomej o nawierzchni twardej, równej, suchej i czystej, mierzona od miejsca, w którym kierowca uruchomił hamulec, do miejsca zatrzymania pojazdu, nie przekracza 10 m, a opóźnienie podczas hamowania nie jest mniejsze niż 2,5 m/s²; hamowania dokonuje się przy największej dopuszczalnej prędkości, a w odniesieniu do ciągnika rolniczego — nie większej jednak niż 30 km/h.

2. Przepisy § 15 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 4

Rowery, wózki inwalidzkie i pojazdy zaprzęgowe.

§ 47. 1. Rower powinien być wyposażony:

- 1) z przodu — w jedno światło pozycyjne barwy białej lub żółtej selektywnej,
- 2) z tyłu — w jedno światło pozycyjne barwy czerwonej oraz w jedno światło odblaskowe barwy czerwonej o kształcie innym niż trójkąt,
- 3) co najmniej w jeden skutecznie działający hamulec,
- 4) w dzwonek lub inny sygnał ostrzegawczy o nieprzeznaczalnym dźwięku.

2. Motorower o szerokości nie przekraczającej 80 cm powinien być wyposażony:

- 1) z przodu — w jedno światło barwy białej lub żółtej selektywnej, oświetlające drogę na odległość co najmniej 30 m przed pojazdem przy dobrej przejrzystości powietrza i spełniające wymaganie określone w § 12 ust. 1 pkt 4,
- 2) z tyłu — w jedno światło pozycyjne barwy czerwonej oraz w jedno światło odblaskowe barwy czerwonej o kształcie innym niż trójkąt.

3. Motorower o szerokości przekraczającej 80 cm powinien być wyposażony:

- 1) z przodu — w jedno światło barwy białej lub żółtej selektywnej odpowiadające warunkom określonym w

- ust. 2 pkt 1 oraz w dwa światła pozycyjne barwy białej,
- 2) z tyłu — w dwa światła pozycyjne barwy czerwonej oraz w dwa światła odblaskowe barwy czerwonej o kształcie innym niż trójkąt.
  4. Motorowery powinny być ponadto wyposażone w:
    - 1) dwa niezależne, skutecznie działające hamulce,
    - 2) dzwonek lub inny sygnał ostrzegawczy o nieprzeznaczonym dźwięku,
    - 3) tłumik wydechu,
    - 4) lusterko wsteczne umieszczone po lewej stronie pojazdu.
  5. Poziom hałasu zewnętrznego motorowera, mierzony podczas postoju pojazdu z odległości 3 m, nie może przekraczać 78 dB (A). Przepis § 9 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 48. 1. Wózek inwalidzki bez silnika pomocniczego powinien odpowiadać przepisom § 47 ust. 1.

2. Dopuszcza się wózki inwalidzkie napędzane silnikiem pomocniczym pod warunkiem:

- 1) konstrukcyjnego ograniczenia maksymalnej prędkości do 30 km/h,
  - 2) przy użyciu silnika spalinowego — nieprzekroczenia 50 cm³ jego pojemności skokowej,
  - 3) spełnienia wymagań określonych w § 47 ust. 2—5.
3. Szerokość wózka inwalidzkiego nie może przekraczać 1,5 m.

§ 49. 1. Pojazd zaprzęgowy powinien być wyposażony w:

- 1) jedno światło pozycyjne barwy białej widoczne z przodu oraz jedno światło pozycyjne barwy czerwonej widoczne z tyłu; dopuszcza się dwa światła pozycyjne barwy białej oraz dwa światła pozycyjne barwy czerwonej,
- 2) dwa światła odblaskowe barwy białej widoczne z przodu oraz dwa światła odblaskowe barwy czerwonej widoczne z tyłu; tylne światła odblaskowe powinny mieć kształt trójkąta równobocznego o długości boku nie mniejszej niż 15 cm, zwróconego wierzchołkiem do góry; trójkąt odblaskowy może być jednolity lub stanowić ramkę o bokach szerokości co najmniej 2 cm albo może być złożony z sześciu okrągłych odbłyśników o średnicy 5 cm, po trzy na każdym z boków trójkąta,
- 3) ogumione koła,
- 4) tabliczkę o wymiarach nie mniejszych niż 25 × 15 cm, umieszczoną na prawym boku pojazdu, podającą imię i nazwisko (nazwę) właściciela pojazdu oraz jego adres; jeżeli jeden właściciel posiada kilka pojazdów zaprzęgowych, na tabliczce należy dodatkowo umieścić numer kolejny pojazdu.

2. Dopuszcza się pojazdy zaprzęgowe:

- 1) wyposażone w koła nieogumione, pod warunkiem że nacisk koła na drogę nie przekracza 1,5 kN (150 kG) na 1 cm szerokości obręczy,
- 2) na płozach; jeżeli masa całkowita pojazdu przekracza 300 kg, płoza powinna mieć w dolnej części co najmniej 120 cm długości i 10 cm szerokości.

§ 50. 1. Światła pojazdów, o których mowa w § 47—49, powinny odpowiadać następującym warunkom:

- 1) światła pozycyjne oraz światła odblaskowe oświetlone światłem drogowym innego pojazdu powinny być widoczne w nocy przy dobrej przejrzystości powietrza z odległości co najmniej 150 m,

- 2) powinny być umieszczone nie wyżej niż 900 mm i nie niżej niż 350 mm od powierzchni jezdni,
- 3) światła pojedyncze na pojazdach wielośladowych powinny być umieszczone po lewej stronie pojazdu możliwie najbliższej jego bocznego obrysu, jednak nie dalej niż 150 mm od tego obrysu; nie dotyczy to światel oświetlających drogę, które powinny być umieszczone pośrodku,
- 4) dwa światła powinny być umieszczone symetrycznie po obu stronach pojazdu możliwie najbliższej jego bocznego obrysu, jednak nie dalej niż 100 mm od tego obrysu oraz na jednakowej wysokości nad jezdnią; widoczność dwóch światel powinna być jednakowa,
- 5) światła czerwone nie mogą być widoczne z przodu, a światła białe (żółte selektywne) — z tyłu.

2. Dopuszcza się umieszczanie światel odblaskowych barwy żółtej samochodowej:

- 1) na bocznych płaszczyznach kół pojazdów, o których mowa w § 47—49, z tym zastrzeżeniem że z każdego boku pojazdu powinny być widoczne dwa światła: jedno umieszczone na kole przedniej osi, a drugie — na kole tylnej osi,
  - 2) na pedałach rowerów i motorowerów;
- do światel tych nie stosuje się przepisów ust. 1 pkt 2—4.

3. Jeżeli do pojazdu zaprzęgowego lub roweru (motorowera) przyczepiony jest inny pojazd, maszyna lub urządzenie, powinny one być wyposażone co najmniej: w jedno światło pozycyjne barwy czerwonej oraz w jedno światło odblaskowe barwy czerwonej widoczne z tyłu, a ponadto w jedno światło pozycyjne barwy białej widoczne z przodu, jeżeli szerokość pojazdu ciągniętego (maszyny, urządzenia) przekracza szerokość pojazdu ciągnącego; światła te powinny odpowiadać warunkom określonym w ust. 1.

4. Do przepisów niniejszego paragrafu mają zastosowanie określenia podane w § 1 ust. 2—4 załącznika nr 2 do rozporządzenia.

Rozdział 5

Homologacja.

§ 51. 1. Producenci krajowi i importerzy, produkujący lub importujący rocznie co najmniej 50 sztuk jednego typu pojazdów samochodowych, ciągników rolniczych, motorowerów lub przyczep, obowiązani są uzyskać świadectwo homologacji danego typu pojazdu. Świadectwo homologacji może być wydane również w razie produkcji lub importu mniejszej liczby pojazdów.

2. Świadectwo homologacji wydaje się na podstawie dodatnich wyników badań homologacyjnych, polegających na sprawdzeniu, czy dany typ pojazdu odpowiada warunkom określonym w:

- 1) przepisach niniejszego rozporządzenia,
- 2) przyjętych do stosowania przez Polską Rzeczpospolitą Ludową regulaminach, stanowiących załączniki do Porozumienia dotyczącego przyjęcia jednolitych warunków homologacji i wzajemnego uznawania homologacji wyposażenia i części pojazdów samochodowych (Dz. U. z 1979 r. Nr 16, poz. 98 i 99),
- 3) obowiązujących normach — w razie braku odpowiedniego regulaminu.

3. W celu uzyskania świadectwa homologacji pojazdu producent lub importer pojazdów zgłasza do Minister-

stwa Komunikacji wniosek według ustalonego wzoru (w dwóch egzemplarzach) z dołączeniem:

- 1) rysunków zestawieniowych całego pojazdu oraz rysunków urządzeń kierowniczych, urządzeń hamulcowych i zawieszenia oraz układu tłumiącego wydech,
- 2) schematów instalacji oświetleniowej i sygnalizacyjnej,
- 3) dwóch egzemplarzy instrukcji obsługi danego pojazdu

oraz przedstawia jeden egzemplarz pojazdu w celu przeprowadzenia badań homologacyjnych.

4. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do przedmiotów wyposażenia i części pojazdów, jeżeli dotyczą ich wymagania określone w przepisach, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i 3.

5. Przepis ust. 4 nie dotyczy przedmiotów wyposażenia i części pojazdów, homologowanych w innym kraju i oznaczonych cechą zawierającą literę „E” na podstawie międzynarodowej umowy, o której mowa w ust. 2 pkt 2.

6. Przedmioty wyposażenia i części, inne niż w typie pojazdu, na który zostało wydane świadectwo homologacji, lub w nim nie występujące, mogą być stosowane w pojeździe pod warunkiem spełnienia wymagań określonych w ust. 4 lub 5.

7. W razie stwierdzenia, że nowo produkowany pojazd, przedmiot wyposażenia lub część pojazdu, należące do typu, na który zostało wydane świadectwo homologacji, nie odpowiadają wymaganiom i warunkom wskazanym w świadectwie, świadectwo może być cofnięte.

8. Zabrania się oznaczania cechą zawierającą literę „E” przedmiotów wyposażenia i części:

- 1) na które świadectwo homologacji nie zostało wydane lub zostało cofnięte,
- 2) produkowanych przez innego producenta niż ten, dla którego świadectwo homologacji zostało wydane.

§ 52. Producent krajowy lub importer obowiązany jest:

- 1) zgłaszać organowi, który wydał świadectwo homologacji, wszelkie zmiany konstrukcyjne, zmieniające charakterystykę techniczną pojazdu określoną we wniosku (§ 51 ust. 3) lub parametry techniczne, mające wpływ na bezpieczeństwo ruchu,
- 2) dołączać do każdego pojazdu, należącego do homologowanego typu, wyciąg ze świadectwa homologacji, zawierający dane określone w odrębnych przepisach.

Rozdział 6

Badania techniczne pojazdów.

§ 53. 1. Do przeprowadzania badań technicznych pojazdów mogą być upoważnione:

- 1) stacje kontroli pojazdów podległe wojewodom,
- 2) przedsiębiorstwa i instytucje państwowe lub spółdzielcze,
- 3) organizacje społeczne posiadające zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, powinny:

- 1) być wyposażone w odpowiednie stanowisko kontrolne, spełniające wymagania określone w § 54,
- 2) dysponować pracownikami odpowiadającymi wymogom określonym w § 55.

§ 54. 1. Stanowisko kontroli (§ 53 ust. 2 pkt 1) powinno:

- 1) być wyposażone w:
  - a) poziomą powierzchnię mączącą badany pojazd oraz urządzenia i przyrządy pomiarowo-kontrolne,
  - b) kanał przeglądowy i urządzenie do podnoszenia osi; kanał przeglądowy może być zastąpiony urządzeniem do podnoszenia całego pojazdu,
- 2) umożliwiać korzystanie ze sprężonego powietrza w ilości odpowiadającej zapotrzebowaniu, wystarczającej co najmniej do pompowania ogumienia.

2. Stanowisko kontroli powinno być wyposażone co najmniej w następujące urządzenia i przyrządy pomiarowo-kontrolne:

- 1) odcinek drogi do pomiaru drogi hamowania (§ 15 ust. 1) albo urządzenie rolkowe lub płytowe (najazdowe) do pomiaru siły hamującej lub w inne urządzenie służące do sprawdzania skuteczności działania hamulców,
- 2) przyrząd do pomiaru prawidłowości ustawienia kół,
- 3) przyrząd do pomiaru i regulacji ciśnienia powietrza w ogumieniu,
- 4) kątomierz do pomiaru luzu sumarycznego na kole kierownicy,
- 5) przyrząd do sprawdzania ustawienia i pomiaru światłości świateł,
- 6) przyrząd do pomiaru poziomu hałasu zewnętrznego pojazdu,
- 7) przyrząd do pomiaru zawartości tlenku węgla (CO) w spalinach pojazdu z silnikiem o zapłonie iskrowym,
- 8) przyrząd do pomiaru poziomu dymienia pojazdu z silnikiem o zapłonie samoczynnym,
- 9) analizator spalin,
- 10) przyrząd do pomiaru prędkości obrotowej silnika,
- 11) odpowiedni zestaw narzędzi monterskich.

3. Przyrządy i urządzenia, stanowiące wyposażenie stanowiska kontroli, powinny być zaopatrzone w odpowiednie instrukcje obsługi. Stanowisko kontroli powinno być wyposażone w dane dotyczące kryteriów oceny badanych zespołów lub układów, ustalone na podstawie obowiązujących przepisów.

§ 55. 1. Pracownicy jednostki, którzy dokonują badań technicznych pojazdów (§ 53 ust. 2 pkt 2), powinni posiadać co najmniej następujące kwalifikacje:

- 1) wyższe wykształcenie techniczne o specjalności samochodowej i 1 rok praktyki w stacji obsługi pojazdów lub w zakładzie (warsztacie) naprawy pojazdów, albo
- 2) średnie wykształcenie techniczne o specjalności samochodowej i 3 lata praktyki, w tym 2 lata w stacji obsługi pojazdów lub w zakładzie (warsztacie) naprawy pojazdów, albo
- 3) uprawnienia montera i ukończoną co najmniej szkołę podstawową oraz co najmniej 10 lat praktyki w stacji obsługi pojazdów lub w zakładzie (warsztacie) naprawy pojazdów.

2. Praktyka, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, powinna być dwukrotnie dłuższa, jeżeli posiadane wykształcenie techniczne należy do innej specjalności niż samochodowa.

3. Poza kwalifikacjami, o których mowa w ust. 1 i 2, pracownicy, którzy dokonują badań technicznych pojazdów, powinni posiadać zaświadczenie z ukończenia z wynikiem dodatnim przeszkolenia w zakresie przeprowadzania badań technicznych pojazdów, odbytego w uprawnionych przez Ministra Komunikacji jednostkach i według programu zatwierdzonego przez Ministra Komunikacji.

§ 56. 1. Jeżeli jednostka spełnia wymagania określone w § 53, może ona po zaopiniowaniu przez naczelnika gminy właściwego ze względu na siedzibę jednostki wystąpić do wojewody z wnioskiem o udzielenie jej upoważnienia do dokonywania badań technicznych pojazdów. Wzór wniosku określają odrębne przepisy.

2. Wojewoda, po rozpatrzeniu wniosku i stwierdzeniu, że jednostka spełnia wymagane warunki, wydaje upoważnienie do dokonywania badań technicznych, określając w nim:

- 1) pojazdy, których badanie może być przeprowadzane w danej jednostce.
- 2) imiennie pracowników wyznaczonych do dokonywania badań technicznych pojazdów.

3. Badań technicznych mogą dokonywać wyłącznie pracownicy jednostki wyznaczeni w upoważnieniu.

§ 57. 1. W razie stwierdzenia, że jednostka przeprowadzająca badania techniczne przestała spełniać wymagane warunki albo nie przestrzega warunków upoważnienia, wojewoda może:

- 1) zażądać w wyznaczonym terminie:
  - a) usunięcia stwierdzonych niedociągnięć,
  - b) zmiany pracowników wyznaczonych do dokonywania badań technicznych,
- 2) cofnąć upoważnienie.

2. Kontrolę w zakresie przestrzegania przez jednostkę warunków, o których mowa w ust. 1, wojewoda przeprowadza co najmniej raz na pół roku.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 58. 1. Dopuszcza się:

- 1) rejestrowane po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1986 r. pochodzące z importu samochody ciężarowe, ciągniki siodłowe i balastowe o szerokości nie przekraczającej 2,7 m, a nie spełniające wymagań § 2 ust. 2, pod warunkiem:
  - a) oznakowania pojazdu (zespołu pojazdów) z przodu i z tyłu znakiem „← 2,7 →” widocznym w dzień z odległości co najmniej 50 m przy dobrej przejrzystości powietrza,
  - b) wyposażenia pojazdu w światła obrysowe (§ 11 ust. 1 pkt 15),
- 2) rejestrowane po raz pierwszy przed dniem wejścia w życie rozporządzenia:
  - a) pojazdy wyposażone w kierunkowskazy barwy białej świecące do przodu i barwy czerwonej świecące do tyłu, nie spełniające wymagań § 2 lp. 3a kol. 7 i lp. 3b kol. 7 załącznika nr 2 do rozporządzenia,
  - b) pojazdy, organów i jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, z wyjątkiem przedsiębiorstw, oznakowane pasem wyróżniającym barwy niebieskiej oraz napisami barwy niebieskiej, nie spełniające wymagań § 30 ust. 1.

2. Wydane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia:

- 1) zaświadczenia dopuszczalności typu pojazdu i decyzje uznające za zbędne uzyskiwanie takiego zaświadczenia zachowują ważność w okresie, na który zostały wydane,
- 2) upoważnienia do dokonywania badań technicznych

pojazdów zachowują ważność do dnia 30 czerwca 1984 r.

§ 59. 1. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1984 r., z tym zastrzeżeniem że:

- 1) § 7 ust. 3 stosuje się do pojazdów rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1966 r.,
- 2) § 8 ust. 1 pkt 1 w zakresie wyposażenia w urządzenie zapewniające ogrzewanie wnętrza nie stosuje się do pojazdów rejestrowanych po raz pierwszy przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, z wyjątkiem autobusów, oraz do motocykli,
- 3) § 8 ust. 2 stosuje się do pojazdów rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1973 r.,
- 4) § 8 ust. 4 pkt 3 stosuje się do pojazdów rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1969 r.,
- 5) § 9 ust. 1 pkt 1—3 stosuje się od dnia 1 lipca 1986 r.,
- 6) § 9 ust. 1 pkt 6 lit. a) i c), pkt 7 lit. b) oraz ust. 3 stosuje się do pojazdów rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1985 r.,
- 7) § 10 ust. 1 pkt 2 w zakresie wyposażenia w urządzenie do zmywania przedniej szyby stosuje się do samochodów osobowych rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 lipca 1971 r., a do pozostałych pojazdów samochodowych, z wyjątkiem motocykli — po dniu 1 lipca 1972 r.,
- 8) § 10 ust. 1 pkt 4 lit. a) stosuje się od dnia:
  - a) 1 stycznia 1985 r. — do samochodów osobowych,
  - b) 1 stycznia 1986 r. — do motocykli;
 przepisy lit. a) i b) nie dotyczą pojazdów kierowanych przez osoby głuchonieme lub głuche,
- 9) § 10 ust. 1 pkt 4 lit. b) stosuje się do samochodów osobowych od dnia 1 stycznia 1985 r.,
- 10) § 10 ust. 1 pkt 5 lit. a) i b) stosuje się od dnia 1 lipca 1986 r.,
- 11) § 10 ust. 1 pkt 6 lit. a) stosuje się do pojazdów rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 lipca 1971 r.,
- 12) § 10 ust. 1 pkt 6 lit. b) stosuje się do pojazdów rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1985 r.,
- 13) § 10 ust. 1 pkt 7 stosuje się do rejestrowanych po raz pierwszy:
  - a) po dniu 1 lipca 1971 r. samochodów osobowych z silnikami o pojemności skokowej powyżej 1400 cm³,
  - b) po dniu 1 stycznia 1972 r. samochodów osobowych z silnikami o pojemności skokowej od 1000 cm³ do 1400 cm³,
  - c) po dniu 1 lipca 1972 r. pozostałych samochodów osobowych,
- 14) § 10 ust. 1 pkt 11 stosuje się do samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t i do autobusów, a do pozostałych pojazdów — od dnia 1 stycznia 1986 r.,
- 15) § 10 ust. 1 pkt 12 stosuje się od dnia 1 stycznia 1985 r.; nie dotyczy to samochodów ciężarowych przewożących osoby (§ 39),
- 16) § 10 ust. 1 pkt 14 stosuje się do pojazdów rejestrowanych po raz pierwszy po dniu wejścia w życie rozporządzenia,
- 17) § 10 ust. 3 stosuje się do pojazdów rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1986 r.,
- 18) § 11 ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do motocykli jednośladowych rejestrowanych po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1986 r.,
- 19) § 11 ust. 1 pkt 6 w odniesieniu do przyczep stosuje się od dnia 1 stycznia 1985 r.,

- 20) § 11 ust. 1 pkt 11 stosuje się od dnia 1 stycznia 1985 r.,
- 21) § 11 ust. 1 pkt 12—15 stosuje się do pojazdów rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1986 r.,
- 22) § 13 ust. 7 stosuje się również do przyczep o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 5 t, rejestrowanych po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1968 r.,
- 23) § 14 ust. 2 pkt 2 stosuje się do rejestrowanych po raz pierwszy:
- a) po dniu 1 stycznia 1970 r. — autobusów o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 5 t i samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 12 t,
- b) po dniu wejścia w życie rozporządzenia — pozostałych pojazdów,
- 24) § 14 ust. 2 pkt 6 stosuje się do pojazdów rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1986 r.,
- 25) § 17 ust. 1 pkt 2 stosuje się do autobusów rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1966 r.,
- 26) § 22 pkt 8 lit. d) stosuje się od dnia 1 lipca 1985 r.,
- 27) § 40 ust. 1 pkt 2 stosuje się od dnia 1 lipca 1986 r.,
- 28) § 42 pkt 1 lit. c) stosuje się do pojazdów rejestrowanych po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1987 r.,
- 29) § 47 ust. 4 pkt 4 stosuje się od dnia 1 stycznia 1986 r.,
- 30) § 54 ust. 2 pkt 6—8 stosuje się od dnia 1 lipca 1986 r.,
- 31) § 2 lp. 2 kol. 16 załącznika nr 2 do rozporządzenia stosuje się do pojazdów rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 lipca 1976 r.

2. Pojazdy, do których na podstawie ust. 1 nie jest wymagane stosowanie wymienionych w nim przepisów, mogą jednak odpowiadać tym przepisom.

Minister Komunikacji: *J. Kamiński*

Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 8 grudnia 1983 r. (poz. 317)

WYKAZ ODCINKÓW DRÓG OZNACZONYCH ZNAKAMI SZLAKÓW DROGOWYCH Z NUMERAMI TRZYCYFROWYMI, NA KTÓRYCH DOPUSZCZA SIĘ RUCH POJAZDÓW O NACISKU OSI NIE PRZEKRACZAJĄCYM 100 kN (10 T)

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Uwagi
1	2	3	4
1	107	(Warszawa) Zakroczym—Wyszogród—Płock	
2	108	Łódź—Zgierz—Piątek—Kutno—Gostynin—Łąck—Płock—Bielsk—Drobin	z wyłączeniem odcinka Łódź—Kutno
3	109	(Płock) Bielsk—Sierpe—Rypin—Brodnica (Olsztyn)	z wyłączeniem odcinka Bielsk—Sierpe
4	121	Warszawa—Piaseczno—Góra Kalwaria—Warka—Kozienice—Zwoleń—Lipsko—Ożarów—Sandomierz	
5	125	Kielce—Ruda Maleniecka—Żarnów—Sulejów (Piotrków Trybunalski)	
6	126	Kielce—Lagów—Opatów—Wyszmontów—Ożarów—Annopol—Kraśnik (Lublin)	
7	128	Kielce—Chmielnik—Busko-Zdrój—Stopnica—Szczucin—Dąbrowa Tarnowska—Tarnów	
8	144	Kalisz—Rychwał—Konin—Ślesin—Strzelno (Inowrocław)	
9	155	Poznań—Oborniki—Chodzież—Ujście—Piła—Jastrowie	
10	160	Bydgoszcz—Koronowo—Sepólno Krajeńskie—Człuchów (Koszalin)	
11	162	Bydgoszcz—Złotniki Kujawskie—Inowrocław	
12	165	(Poznań) Gniezno—Strzelno—Inowrocław—Toruń	
13	167	Włocławek—Lipno	
14	170	Toruń—Brodnica—Nowe Miasto Lubawskie—Lubawa—Ostróda—Olsztyn	
15	172	Grudziądz—Łasin—Ilawa—Ostróda (Olsztyn)	z wyłączeniem odcinka Łasin—Ilawa
16	173	(Toruń) Stołno—Grudziądz—Kwidzyn—Sztum—Malbork—Nowy Dwór Gdański	z wyłączeniem odcinka Grudziądz—Sztum
17	182	Olsztyn—Biskupiec—Mrągowo—Mikołajki—Orzysz—Elk—Kalinowo—Augustów—Lipsk—granica państwa	z wyłączeniem odcinków Mrągowo—Elk i Augustów—granica państwa
18	183	(Warszawa) Szelków—Maków Mazowiecki—Przasnysz—Chorzele—Szczytno—Biskupiec	z wyłączeniem odcinka Szelków—Chorzele
19	190	Białystok—Mońki—Grajewo—Elk	
20	192	Białystok—Zabłudów—Bielsk Podlaski—Sicmiatycze—Łosice—Międzyrzec Podlaski—Radzyń Podlaski (Lublin)	
21	201	(Sandomierz) Trześń—Stalowa Wola—Nisko—Leżajsk—Jarosław	z wyłączeniem odcinków Trześń—Stalowa Wola i Tryńcza—Jarosław
22	205	Rzeszów—Domaradz—Brzozów—Sanok—Lesko—Ustrzyki Dolne—Krościenko—granica państwa	
23	208	Nowy Sącz—Gorlice—Jasło—Krosno—Sanok	

1	2	3	4
24	210	Sandomierz—Tarnobrzeg—Mielec—Dębica	
25	212	Brzesko—Tymowa—Jurków—Czechów—Nowy Sącz—Krynica—Muszyń—Leluchów—granica państwa	z wyłączeniem odcinka Muszyń—granica państwa
26	213	Nowy Sącz—Limanowa—Mszana Dolna—Rabka (Chabówka)	
27	214	Mszana Dolna—Lubień	
28	217	Kraków—Brzesko Nowe—Koszyce—Nowy Korczyn—Pacanów—Osiek—Sandomierz—Annopo.	z wyłączeniem odcinka Sandomierz—Annopot
29	219	Olkusz—Wolbrom—Miechów	
30	221	(Katowice) Tychy—Bieruń Stary—Oświęcim—Zator—Wadowice—Sucha—Skomielna Biała—Rabka (Nowy Sącz)	
31	223	Bielsko-Biała—Zywiec—Las—Sucha (Zakopane)	
32	226	Podwarpie—Dąbrowa Górnicza—Mysłowice—Tychy—Pszczyna—Bielsko-Biała	
33	227	Katowice—Tychy	
34	229	(Kraków) Chrzanów—Oświęcim—Brzeszcze—Pszczyna—Żory—Rybnik—Racibórz	
35	230	Gliwice—Rybnik—Wodzisław Śląski—Chałupki—granica państwa	
36	234	(Katowice) Siewierz—Zawiercie—Szczekociny—Nagłowice—Jędrzejów (Kielce)	
37	236	Częstochowa—Kłobuck—Krzepice—Wieluń—Walichnowy (Kępno)	
38	242	Opole—Krapkowie—Kozle—Racibórz—Krzyżanowice—Chałupki	
39	245	Gliwice—Kozle—Prudnik—Nysa—Paczków—Kłodzko	
40	254	Świebodzice—Wałbrzych—Nowa Ruda—Kłodzko	
41	285	(Piła) Wałcz—Czaplinek—Połczyn-Zdrój—Białogard—Kolobrzeg	
42	294	(Grudziądz) Warlubie—Skórcz—Zblewo—Kościerzyna—Bytów—Suchorze—Słupsk—Ustka	z wyłączeniem odcinka Warlubie—Zblewo
43	295	Gdynia—Zukowo—Kościerzyna—Korne—Chojnice	
44	298	(Gdynia) Reda—Puck—Władysławowo	
45	310	Łonów—Nagnajów	

Załącznik nr 2 do rozporządzenia
Ministra Komunikacji z dnia 8 grudnia
1983 r. (poz. 317)

WARUNKI SZCZEGÓŁOWE DOTYCZĄCE ŚWIATEŁ ZEWNĘTRZNYCH POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH I PRZYCZEP

§ 1. 1. Dwa lub więcej świateł, takich samych lub różnych, lecz o jednakowym przeznaczeniu i jednakowej barwy, uważa się za jedno światło, jeżeli rzut ich powierzchni świetlnych na płaszczyznę poprzeczną zajmuje co najmniej 60% powierzchni najmniejszego prostokąta opisanego na rzutach tych powierzchni świetlnych oraz pod warunkiem, że światła te zostały homologowane jako jedno światło; nie dotyczy to świateł drogowych, świateł mijania i świateł przeciwmglowych przednich.

2. Ilekroć w niniejszych przepisach jest mowa o odległości rozmieszczenia świateł, należy rozumieć, że:

- 1) największą wysokość mierzy się od płaszczyzny jezdni do najwyższego punktu powierzchni świetlnej przy pojeździe nie obciążonym,
- 2) najmniejszą wysokość mierzy się od płaszczyzny jezdni do najniższego punktu powierzchni świetlnej przy pojeździe nie obciążonym,
- 3) odległość od bocznego obrysu pojazdu mierzy się do najbardziej odległego od podłużnej płaszczyzny symetrii pojazdu punktu powierzchni świetlnej,
- 4) odległość od przedniego lub tylnego obrysu pojazdu mierzy się do najbardziej wysuniętego odpowiednio do przodu lub do tyłu punktu powierzchni świetlnej,
- 5) odległość między dwoma światłami skierowanymi w tę samą stronę mierzy się między najbliższymi punktami rzutów ich powierzchni świetlnych na płaszczyznę prostopadłą do osi tych świateł.

3. Powierzchnia świetlna oznacza dla świateł widoczną powierzchnię wysyłającą światło, a dla świateł odbłaskowych — widoczną powierzchnię odbijającą światło.

4. Boczny obrys pojazdu oznacza płaszczyznę równoległą do podłużnej płaszczyzny symetrii pojazdu, przechodzącą przez najdalej wysunięty punkt na zewnątrz pojazdu, z wyjątkiem lusterek, świateł bocznych i elementów elastycznych (§ 2 ust. 2 rozporządzenia).

5. Przedni lub tylny obrys pojazdu oznacza pionową płaszczyznę prostopadłą do podłużnej płaszczyzny symetrii pojazdu, przechodzącą przez najdalej wysunięty odpowiednio do przodu lub do tyłu punkt pojazdu.

6. Przewidziane w § 2 kol. 12 i 13:

- 1) kontrolny sygnał włączenia wskazujący, że urządzenie zostało włączone, ale nie wskazujący, czy działa ono normalnie,
  - 2) kontrolny sygnał działania wskazujący, że urządzenie zostało włączone i działa normalnie.
- Jeżeli są to sygnały świetlne, powinny być umieszczone w miejscu zapewniającym kierowcy dobrą ich widoczność i nie powinny utrudniać obserwacji drogi; kontrolny sygnał włączenia może być zastąpiony kontrolnym sygnałem działania; jeżeli umieszczenie kontrolnego sygnału włączenia jest zabronione, nie oznacza to, że zabronione jest umieszczenie kontrolnego sygnału działania.

§ 2. Światła powinny odpowiadać warunkom podanym w poniższej tabeli:

Lp.	Rodzaj światła	Liczba świateł			Rozmieszczenie na pojeździe (mm)				Kontrolny sygnał		Polączenia elektryczne	Własności świetlne	Inne warunki		
		pojazdy samochodowe z wyjątkiem motocykli	jednośladowe	trzykołowe	przyczepy	Barwa	na długości	na szerokości	na wysokości	inne wymagania				włączenia	działania
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Drogowe	2 lub 4	1	1 ²⁾	—	biała lub żółta selektywne	z przodu	nie bliżej bocznego obrysu pojazdu niż światła mijania	—	—	obowiązkowy — świetlny nie migający barwy niebieskiej	—	1) powinny być włączone wszystkie równocześnie lub parami, 2) przełączenie świateł mijania na światła drogowe musi powodować włączenie co najmniej jednej pary świateł drogowych, 3) przełączenie świateł drogowych nie może być mniejsza niż 30000 cd ³⁾ (dla motocykli — 12500 cd, i nie może przecierać wyłączenie wszystkich świateł drogowych	1) powinny dostatecznie oświetlać drogę co najmniej na 100 m przed jazdem przy dobrej przejrzystości powietrza, 2) światłość wszystkich świateł drogowych nie może być mniejsza niż 30000 cd ³⁾ (dla motocykli — 12500 cd, i nie może przecierać wyłączenie wszystkich świateł drogowych	w razie wyposażenia pojazdu w cztery światła drogowe, gdy jedna z par świateł przeczona jest wyłączenie do świateł drogowych dopuszcza się, aby zmieniła ona swoje ustawienie w zależności od kąta obrotu kierownicy, przy czym obrót światła powinien nastąpić w kierunku przeciwnym do kierunku obrotu kierownicy.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2	Mijania	2	1	1 ^{a)}	—	biała lub żółta selektywna	z przodu	nie dalej niż 400 mm od bocznego obrysu pojazdu; wzajemna odległość nie może być mniejsza niż 600 mm ⁴⁾	500—1200	—	dopuszcza się sygnały świetlne migające barwy zielonej	—	wyłączenie światła mijania musi powodować równoczesne wyłączenie wszystkich światel drogowych	powinny dostatecznie oświetlać drogę co najmniej na 40 m przed jazdem przy dobrej przejrzystości powietrza	powinny być asymetryczne i oświetlać drogę po prawej stronie na większą odległość niż po lewej stronie
3a	Kierunkowskazy przednie	2	2 ^{a)}	2 ^{a)}	—	żółta samochodowa	z przodu	możliwie najbliższej bocznego obrysu pojazdu, jednak nie dalej niż 400 mm od tego obrysu; wzajemna odległość nie może być mniejsza niż 600 mm ⁷⁾	350—1500 ⁸⁾	nie bliżej niż 40 mm od światła mijania lub przeciwnie (z przodu)	—	obowiązkowo dla wszystkich kierunkowskazów, które nie są widoczne z miejsca kierowcy; może to być sygnał świetlny migający barwy zielonej lub akustyczny albo oba równocześnie; sygnał optyczny powinien głośno pozostać palącym się i nie migać lub zmieniać ustaloną częstotliwość migania w przypadku nie sprawności działania jakiegokolwiek kie-	1) powinny zapalać się i gasnąć z równomierną częstotliwością wóscią 90 ± 30 cykli na minutę; 2) włączenie nie światła kierunkowca winno nastąpić z opóźnieniem nie większym niż 1 s, a pierwsze wyłączenie — z opóźnieniem nie większym niż 1,5 s od uruchomienia przelącznika kierunkowskazów	jeżeli jazd nie przyczepę, włączanie kierunkowskazów na pojeździe ciągnącym powinno powodować włączenie kierunkowca wskazywającego umieszczone z jednej strony pojazdu powinny być wyłączone i wyłączone jednym wyłącznikiem oraz powinny działać w jednej fazie	
3b	tylne	2	2 ^{a)}	2 ^{1a)}	2	żółta samochodowa	z tyłu	możliwie najbliższej bocznego obrysu pojazdu, jednak nie dalej niż 400 mm od tego obrysu; wzajemna odległość nie może być mniejsza niż 600 mm ⁷⁾	350—1500 ⁸⁾	jeżeli odległość od światła bocznego z tylnego nie przekracza 300 mm, odległość kierunkowca od bocznego obrysu pojazdu nie powinna przekraczać więcej niż o 50 mm odległości światła bocznego z tylnego od tego obrysu	—	obowiązkowo dla wszystkich kierunkowskazów, które nie są widoczne z miejsca kierowcy; może to być sygnał świetlny migający barwy zielonej lub akustyczny albo oba równocześnie; sygnał optyczny powinien głośno pozostać palącym się i nie migać lub zmieniać ustaloną częstotliwość migania w przypadku nie sprawności działania jakiegokolwiek kie-	1) powinny zapalać się i gasnąć z równomierną częstotliwością wóscią 90 ± 30 cykli na minutę; 2) włączenie nie światła kierunkowca winno nastąpić z opóźnieniem nie większym niż 1 s, a pierwsze wyłączenie — z opóźnieniem nie większym niż 1,5 s od uruchomienia przelącznika kierunkowskazów	jeżeli jazd nie przyczepę, włączanie kierunkowskazów na pojeździe ciągnącym powinno powodować włączenie kierunkowca wskazywającego umieszczone z jednej strony pojazdu powinny być wyłączone i wyłączone jednym wyłącznikiem oraz powinny działać w jednej fazie	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
6	Pozycyjne przednie	2	1	2	2	biała; dopuszcza się barwę żółtą selektywną, jeżeli jest połączone ze światłem mijania lub światłem drogowym barwy żółtej selektywnej	z przodu ²⁰⁾	nie dalej niż 400 mm ²⁰⁾ od bocznego obrysu pojazdu; wzajemna odległość nie może być mniejsza niż 600 mm	350—1500 ²⁰⁾	—	obowiązkowy — światły nie migający barwy zielonej; sygnał ten nie jest wymagany, jeżeli oświetlenie tablicy rozdzielczej może włączyć się i wyłączać tylko równocześnie ze światłami pozycyjnymi przednimi i tylnymi	—	—	powinny być widoczne w nocy przy dobrej przejrzystości powietrza z odległości co najmniej 300 m. jeżeli są edywnymi światłami włączony mi na pojazdza;	—	—
	Pozycyjne tylne	1	2	2	2	czerwona	z tyłu ²⁰⁾	nie dalej niż 400 mm od bocznego obrysu pojazdu; wzajemna odległość nie może być mniejsza niż 600 mm ⁴⁾	350—1500 ²⁰⁾	—	obowiązkowy — funkcje jego powinien spełniać sygnał przewidziany dla światel pozycyjnych przednich	—	—	powinny być widoczne w nocy przy dobrej przejrzystości powietrza z odległości co najmniej 300 m	—	—
	Odblaskowe tylne inne niż trójkątne	-	1	2	-	czerwona	z tyłu ²⁰⁾	nie dalej niż 400 mm od bocznego obrysu pojazdu; wzajemna odległość nie może być mniejsza niż 600 mm ⁴⁾	350—900 ²¹⁾	—	—	—	—	powinny być widoczne w nocy przy dobrej przejrzystości powietrza z odległości co najmniej 150 m, jeżeli są oświetlone światłem drogowym innego pojazdu	1) kształt — inny niż trójkąt; 2) powierzchnia świetlna może mieć wspólne części z powierzchnią wierzchnią oświetlonego światła innego pojazdu	—

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15 /	16
9	Odblaskowe tylne trójkątne	—	—	—	2	czerwona	z tyłu	nie dalej niż 400 mm od bocznego obrysu pojazdu; wzajemna odległość nie może być mniejsza niż 600 mm ⁴⁾	350—900	—	—	—	—	powinny być widoczne w nocy przy dobrej przejrzystości powietrza z odległości co najmniej 150 m, jeżeli są oświetlone światłem drogowym innego pojazdu	1) kształt — trójkąt równoboczny zwrócony wierzchołkiem do góry; 2) we wnętrzu trójkąta nie może być umieszczone żadne światło
10	Odblaskowe przednie	2	—	2	2	biała	z przodu ¹⁸⁾	nie dalej niż 400 mm ¹⁹⁾ od boczno-obrysu pojazdu; wzajemna odległość nie może być mniejsza niż 600 mm ⁴⁾	350—900 ²¹⁾	—	—	—	—	powinny być widoczne w nocy przy dobrej przejrzystości powietrza z odległości co najmniej 150 m, jeżeli są oświetlone światłem drogowym innego pojazdu	1) kształt — inny niż trójkąt; 2) powierchnia świetlna może mieć wspólne części z powierzchnią światła pozącyjnego przedniego

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
11	Odblaskowe boczne	co najmniej jedno na każdym boku pojazdu; liczba świateł powinna zapewniać spełnienie wymagań dotyczących rozmieszczenia na długości pojazdu	zółta samochodowa	jeżeli jest jedno światło — powinno być umieszczone w połowie długości ⁽²⁾ pojazdu ($\pm 15\%$); światło powinno być umieszczone nie dalej niż 3 m od przedniego obrysu pojazdu i nie dalej niż 1 m od tylnego obrysu pojazdu; wzajemna odległość dwóch sąsiednich świateł umieszczonych na tym samym boku pojazdu nie może przekraczać 3 m; w odmiennym do momentu dozwolonym	na obu bokach pojazdu	350—900 ⁽²⁾	—	—	—	—	—	—	—	powinny być widoczne w nocy przy dobrej przejrzystości powietrza z odległości co najmniej 150 m, jeżeli są oświetlone światłem drogowym innego pojazdu	kształt — inny niż trójkąt

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
12	Awaryjne	jak kierunkowskazy (p. 3)										obowiązkowy — świecący migający barwy czerwonej; może działać również z kontrolnym sygnałem o którym mowa pod p. 3 kol. 13	—	powinny zapalać się i gasnąć z równomierną częstotliwością 90 ± 30 cyklów na minutę	1) użytkowane jest przez jednoosobowe pojazdy ciągnące przyczepę — również kierunkowskazy przy czepach — również kierunkowskazy przy czepach; 2) powinno być włączone od chwili włączenia włącznikiem; 3) powinno działać również, gdy urządzenie włączające silnik znajduje się w położeniu unieruchomienia w tym czasie

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
13	Przeciwnogłowe tyne	1 lub 2	1	1 lub 2	1 lub 2	czarna	z tyłu	jeżeli jest jedno światło, powinno być umieszczone po lewej stronie pojazdu; jeżeli są dwa światła — po obu stronach pojazdu	250—1000 ²³⁾	nie bliżej niż 100 mm od światła hamowania „stop”	obowiązkowy — świetlny nie migający cy barwy żółtej samochodowej	—	1) może włączać się tylko wówczas, gdy włączone są jedno lub oba spośród następujących świateł: mijania lub przeciwnogłowe 2) jeżeli pojazd wyposażony jest w światła przeciwnogłowe przednie, powinna być zapewniona możliwość wyłączenia światła przeciwnogłowego tylnego jeżeli od światła przeciwnogłowego przedniego	nateżenie światła powinno być wyższe niż natężenie światła przeciwnogłowego tylnych	—

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
14	Cofania	1 lub 2	—	—	—	biała	z tyłu	—	250—1200	—	nie dopuszcza się	—	może włączyć się tylko wówczas, gdy włączony jest wsteczny bieg, a ~~z~~ złączenie włączone znajduje się w położeniu umożliwiającym jego pracę	—	—
15	Obrysowe	2 widoczne z przodu i 2 widoczne z tyłu	—	—	2 widoczne z przodu i 2 widoczne z tyłu	biała — z przodu, czerwona — z tyłu	—	możliwie najbliższy boczny obrys pojazdu	możliwie najwyżej, przy spełnieniu warunków rozmiaru mieszczącego na szerokości oraz symetrii świateł	odległość między rzutami na płaszczyznę najbliższych punktów powierzchni świetlnych światła obrysowego i światła pozycyjnego przedniego lub tylnego nie może być mniejsza niż 200 mm	nie dopuszcza się	—	—	—	jeżeli ze względu na kształt nadwozia lub wyposażenia pojazdu nie jest możliwe zastosowanie odrębnych świateł widocznych z przodu i świateł widocznych z tyłu, dopuszcza się światła widoczne z przodu i światła widoczne z tyłu, umieszczone po tej samej stronie pojazdu, połączone w jednym urządzeniu

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
16	Przeciw- umgowe przednie	2	1	1 ²⁾	—	biała lub żółta selektywna	z przodu	nie dalej niż 400 mm od boczne- go obrysu pojazdu	nie niżej niż 250 mm nie wyżej niż światło mijania	—	dopuszcza- się sygna- ły świetlne nie migają- ce barwy zielonej	—	powinno być włącza- ne i wy- łączone niezależnie od światel drogowych i światel mijania	—	nie może zmieniac ustawienia w zależ- ności od kąta obrotu kierownicy (nie doty- czy moto- cykli)
17	Postojowe	4 lub 2	—	4 lub 2	—	biała — z przodu. czerwona — z tyłu. żół- ta samocho- dowa — jeżeli świa- tło jest po- łączone z kierunko- wskazem bocznym	2 z przodu i 2 z tyłu albo po jednym na każdym boku pojazdu	nie dalej niż 400 mm od boczne- go obrysu pojazdu	350—1500 ⁸⁾	—	nie dopusz- cza się	—	powinno być możli- we włącze- nie światel po jednej stronie pojazdu bez włącza- nia jakie- gokolwiek innego światła	—	tunkcja te- go światła może być również spełniana przez rów- noczesne włączenie światel po- zycywnych przednich i tylnych po jednej stronie pojazdu

- 1) światła pojedyncze motocykli powinny być umieszczone w podłużnej płasz-
czyźnie symetrii pojazdu;
- 2) jeżeli szerokość pojazdu przekracza 1,3 m — liczba światel jak w kol. 3;
- 3) przy czterech światłach drogowych wymagane to powinna spełniać przynaj-
mniej jedna para światel;
- 4) jeżeli szerokość pojazdu nie przekracza 1,3 m odległość ta może być zmniej-
szona do 400 mm;
- 5) jeżeli motocykl nie jest wyposażony w kierunkowskazy boczne;
- 6) dotyczy motocykli z jednym kołem z tyłu;
- 7) dla motocykli jednośladowych — 360 mm;
- 8) dla motocykli — 1200 mm; jeżeli konstrukcja pojazdu (z wyjątkiem motocykla)
nie pozwala na zachowanie wysokości 1500 mm, dopuszcza się 2160 mm;
- 9) dopuszcza się mniejszą odległość, jeżeli należenie światła kierunkowskazu
jest nie mniejsze niż 400 cd;
- 10) dotyczy motocykli z jednym kołem z przodu;
- 11) nie wymaga się, jeżeli długość pojazdu nie przekracza 6 m i nie jest on
przewidziany do ciągnięcia przyczepy;

- 12) jeżeli motocykl nie jest wyposażony w kierunkowskazy przednie i tylne;
- 13) jeżeli odległość ta, ze względu na konstrukcję pojazdu, nie zapewni dobrej
widoczności kierunkowskazów, może być ona zwiększona do 2500 mm;
- 14) dla motocykli — 350 mm;
- 15) dla motocykli — 1200 mm; jeżeli konstrukcja pojazdu (z wyjątkiem motocykla)
nie pozwala na zachowanie wysokości 1500 mm, dopuszcza się 2300 mm;
- 16) dla motocykli — 560 mm;
- 17) dla motocykli z jednym kołem z tyłu dopuszcza się jedno światło;
- 18) na motocyklu z jednym kołem z przodu dopuszcza się umieszczenie światel
w innym miejscu, przy zapewnieniu wymaganej widoczności;
- 19) dla przyczep — 150 mm;
- 20) na motocyklu z jednym kołem z tyłu dopuszcza się umieszczenie światel w
innym miejscu, przy zapewnieniu wymaganej widoczności;
- 21) jeżeli konstrukcja pojazdu (z wyjątkiem motocykla) nie pozwala na zachowa-
nie tej wysokości, dopuszcza się 1500 mm;
- 22) dla przyczep — z uwzględnieniem dyszla;
- 23) dla motocykli — 900 mm.